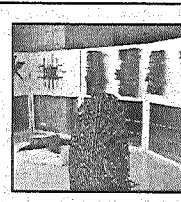
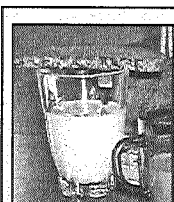

Preiļos
skan
trauksmes
sirēna
▶ 3. lpp.

Līvānu
novada
jaunumi
▶ 5. lpp.

Programma
«Skolas
piens»
▶ 7. lpp.

Sevi pārbaudot ekstremālās situācijās

● Piedzīvojumu meklētāji un asu izjūtu cienītāji no Preiļu 1. pamatskolas – Aldis Adamovičs, Leonīds Valdons, Agita Selicka un Pēteris Trubačs jau domā par jaunām sacensībām ekstrēmās apstākļos. Foto: M. Rukosujevs

Pirmdien jau no paša rīta Preiļu 1. pamatskolas direktoram ALDIM ADAMOVIČAM, pedagogiem AGITAI SELICKAI un LEONĪDAM VALDONIM, tehniskajam darbiniekam PĒTERIM TRUBAČAM bija jāiztur kolēģu ziņkārīgie, līdzcietīgie un aprīnas pilnie jautājumi par pašajūtu un sāpošiem muskuļiem. Cetinieks bija atgriezies no VX piedzīvojumu kluba un Latvijas alpinistu savienības rīkotajām piedzīvojumu sacīkstēm «VX Latgale 2004».

Aldis Adamovičs, kurš bija komandas «G.P.A. – Preiļu 1. pamatskola» oficiālais vadītājs, par sacensībām teica, ka tās bija domātas cilvēkiem ar ļoti labu fizisko sagatavotību, izturību un nevainojamu veselības stāvokli. Pirms vairākiem gadiem iegūtas traumas dēļ tieši direktoram veselības stāvoklis trasē tik ļoti paslik-

tinājās, ka komanda nevarēja nokļūt līdz finišam. Tomēr četlinieks kājām un ar velosipēdiem apmēram 12 stundu laikā pārvarēja 120 kilometrus, izturību demonstrējot arī peldus un braucienā ar laivu, kā arī veicot tiesnešu uzdevumus.

Atbilstoši sacensību nolikumam komandā starp četriem dalībniekiem bija vajadzīga vismaz viena sieviete. Agita Selicka atzina, ka viņa pilnā mērā izjutusi lielo atbildības nastu – neatpalikt distancē, lai viņas dēļ neciestu komandas biedri.

Sacīkšu norisei pirmo reizi bija izvēlēta Latgale, konkrēti – Preiļu rajons, daļēji ietvertot arī kaimiņu rajonu teritorijas. Sacīkstes līdz šim notika Vidzemē, Zemgalē, Kurzēmē vai Pierīgā. Sacīkstes notiek divās grupās, – «Elites» vai «Tautas» klasē. Šoreiz diennakts sacensībās «Tautas» klasē, kurā piedalījās arī drosmīgie preiļieši, bija pieņemtas 70 komandas. «Elites» klasē divu diennakšu sa-

censībās sacentās 30 komandas, arī no ārzemēm.

1. pamatskolas pedagogi nebija vienīgie preiļieši, jo komandā «Viesulis» piedalījās arī Sandis Šķēps no Preiļiem, kā arī Normunds Patmalnieks – tagad rīdzinieks. Sandis un Normunds šādās sacensībās piedalījušies jau vairākas reizes.

Aldis Adamovičs stāstīja, ka sacensībām starts tika dots pie Zolvas ezera 17. septembrī pulksten 23.30. Melnā nakts tumsā, pa briksņiem, pa purviem ejot apkārt Zolvas ezeram, vajadzēja atrast trīs kontrolpunktus. Tika pieveikti pirmie 30 kilometri. Sekojoši atgriešanās starpfinišā, kur gaidīja velosipēdi. Ap pustiņiem naktī komanda sāka velobraucieni, vadoties pēc veloleģendas, kurā ar bulītiņām bija norādīts, cik metru, kādā virzienā jābrauc. Brauciens ilga stundas septiņas, pārvarot vairāk nekā 90 kilometrus, ko sastādīja grants ceļi, ar zāli aizauguši posmi, arī dubļi. Pēc tam pe-

dāļu mīšanu nomainīja auktā pelde. Starpfinišā katru komandu gaidīja laiva, ar kuru bija jānokļūst līdz salai apmēram 150 metru attālumā. Trīs palika uz salas, bet viens laivu aizvadīja atpakaļ līdz krastam un pie biedriem atgriezās peldus. No 1. pamatskolas komandas auksto peldi veica Leonīds Valdons. Līdz tam brīdim komanda turējās 25. – 30. vietā. Pēc tam izrādījās, ka organizatori salā novietojusi nevis tautas, bet elites klasei paredzēto kontrolpunktu. Bija vien jādomā, kā nokļūt līdz blakus salai, lai tālioniņu kompostretu pareizajā kontrolpunktā. Kad šis uzdevums bija paveikts, komandai peldus bija jānokļūst uz citu pussalu. Visos pārbaudījumos, arī peldot, līdzīja jāņem obligātais ekipējums. To sastādīja vismaz 20 metrus gara virve, hidrotērps, pleznas, glābšanas veste, apģērbs, produkti, medicīniskā aptieciņa, folija maisi.

Turpinājums 2.lpp.

ZIŅAS

Preiļu novada domes deputāti iepazīs ar jaunās autoostas maketu

Uz Preiļu novada domes 21. septembra sēdi bija ieradies Jēkabpils autobusu parka valdes priekšsēdētājs M. Rupmejs. Viņš pašvaldības deputātus iepazīstināja ar uzņēmuma plāniem Preiļos esošajā Jēkabpils autobusu parka filiālē, iespējams, jau nākamgad uzsākt lielus celtniecības un rekonstrukcijas darbus.

Pašlaik Preiļu filiālē reisos dodas 32 autobusi, Valmieras ielā esošās garāžas tiem jau sen kļuvušas par šauru, tajās nav ne autobusu mazgātuvu, ne arī speciāli aprīkotas transportlīdzekļu pārbaudes un labiekārtotas remonta vietas. Sen novecojusi un arvien pieaugošajam pasažieru prasībām neatbilstoša ir arī autoostas ēka pilsētas centrālajā laukumā.

Jēkabpīlieši cer, ka viņiem izdosies laikā (līdz 15. novembrim) sagatavot projekta pieteikumu, lai sagatavotu plašu, aptuveni 300 000 latu vērtu projektu, kas paredzētu gan automazgātuvu būvi, gan garāžu paplašināšanu, gan paligtelpu ierīkošanu šoferu un apkalpojošā personāla vajadzībām. Taču pats lielākais un galvenais ieguvums, ko šāda projekta atbalstīšanas gadījumā, saņemtu preiļieši, būs jauna autosta.

M. Rupmejs novada domes deputātiem rādīja ar autoostas maketu. Radās priekšstats, ka tā būs moderna un skaista būve, kur galvenie celtniecības materiāli būs stikls un betons. Deputātiem izvēlei un pārdomām tika piedāvāti divi sīki varianti. Paredzēts, ka autoostā būs 80 kvadrātmetrus plaša uzgaidāmā zāle, no kuŗas varēs redzēt autobusu pienākšanu un atiešanu laukumā, būs sava kurinātava, kases, atpūtas telpas un labierīcības autobusu šoferiem, kā arī mātes un bērna istaba.

L. Kirillova

Sakoptības skatē – rušoniešiem otrā vieta

Rušonas pagastam konkursā «Sakoptākais Latvijas pagasts» piešķirta otrā vieta Latgalē. Pašvaldības pārstāvji piedalīsies oficiālajā konkursa rezultātu apkopošanā un uzvarētāju sveikšanā, kas 1. oktobrī notiks Balvu rajona Baltinavā. Šis pagasts sakoptības konkursā Latgales reģionā atzīts par uzvarētāju.

Uzvaras rušonieši izcīnījuši arī vairākās nominācijās: «Pagasta attīstības iespējas», «Vides aizsardzība», «Sakoptākā uzņēmējdarbības vide», «Lauku attīstība ekonomikas dažādošanai».

Nominācijā «Pagasta attīstības iespējas» no maksimāli iegūstamā punktu skaita – 80 – rušoniešu veikums novērtēts ar 73 punktiem. Tas šī gada konkursā bija Latvijā augstākais rādītājs.

Skates vērtēšanas komisijai Rušonas pagastā bija iespēja apskatīt uzņēmumus, zemnieku saimniecības, sabiedriskās iestādes un citus objektus.

L. Rancāne

Nekad nevar skaidri zināt, kas likumos un prasībās mainīsies rīt.

Abonē «Novadnieku» un esi drošs – ziņas un jaunākā informācija tev nodrošināta.

«Novadnieku» oktobrim un pārējiem gada mēnešiem līdz 27. septembrim var abonēt visās pasta nodaļās, pie lauku pastniekiem, Internet mājas lapā www.novadnieks.lv vai redakcijā.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Latvijas NVO raksta Eiroparlamentam par ūdri

Divas Latvijas nevalstiskās organizācijas (NVO) nosūtījušas vēstuli Eiroparlamenta (EP) deputātiem, aprakstot traipus Latvijas valdības izvirzītās komisāres Ingridas Ūdres partijas finanšu biogrāfijā un kandidātes neskaidro viziju par ES nākotni, raksta laikraksts «Diena». NVO lūdz gaidāmajā eksāmenā parlamenta komitejā uzdot «uz eiro skeptiķu platformas kandidēšanai» politiski jautājumus, uz kuriem viņa publiski nav atbildējusi.

Vēstulē, kas, kā prognozē «Diena», nešaubīgi izraisīs sašutumu Ūdres kandidatūras aizstāvjos valsts politikā vadībā un kas nosūtīta abu ūdri iztaujājošo komiteju deputātiem, «Transparency International» Latvijas nodaļas un Eiropas kustības Latvijā (EKL) vadītāji raksta, ka komisāres izvēles process bijis pretrunu un neskaidribu sagandēts. Tā kā sabiedrībai bijis grūti saņemt no Ūdres skaidras atbildes un viņas atteiksmi pret masu medijiem bijusi izvairīga, NVO lūdz deputātu palīdzību jautājumu uzdošanā. Izklāstot ZKS ziedojumu skandāla vēsturi ar starpniekiem un nezināmas izcelsmes naudu, NVO norāda, ka Ūdres pārstāvētā ZKS joprojām ir budžetam parādā ap 60 000 eiro (ap 40 000 latu) un potenciālā komisāre no atbildības par traipiem partijas kasē norobežojusies, to uzvelot silktiem likumiem un pašiem ziedotājiem. Tāpēc NVO lūdz ūdri vaicāt, kāpēc izmeklētājiem par nelikumīgiem atzīto ziedojumu sākums sakrīt ar Ūdres iestāšanos partijā un kāpēc pie viena likuma esamības ZKS ir visvairāk apstrīdēto ienākumu no visām partijām. Tāpat NVO lūdz vaicāt, kā viņa domā kompensēt pieredzes trūkumu Eiropas lietās, kāpēc viņai nav skaidru paziņojumu par ES politiku un nākotni, kādas ir bijušas viņas attiecības ar medijiem un nevalstisko sektoru kopš nominēšanas. Jautāts arī par liešanos slavenību žurnālā ar arhivu, ko ūdri uzkrājusi, strādājot par auditori. **Ūdres iztaujāšana EP notiks 7. oktobrī.** Balsojums par jauno Eiropas Komisiju kopumā būs oktobra beigās.

Valstij nav pieredzes, kā rīkoties zemestrīces gadījumā

Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) otrdien pēc pulksten diviem bija noslogots - zvanīja iedzīvotāji, lai paustu nedrošību par atrašanos figojošajās ēkās. Pirms tam informācija par iespējamiem pazemes grūdieniem netika sniegta. Atbildīgās personas norāda, ka Latvijai nav pieredzes ar zemestrīcēm.

VUGD komandieris ar paziņojumu, ka cilvēkiem nav jāsatraucas, nāca klajā pēc otrā fiksētā pazemes grūdiņa pirms pulksten četriem. Situācijas kontroles shēma paredz, ka iedzīvotāji ir jābrīdina par ārkārtas situācijas tuvošanos vai veidiem, kā izvairīties no potenciālajām briesmām vai novērst tās. No Kaliningradas, kur bija zemestrīces epicentrs, nekāda informācija pirms tam netika saņemta, tāpēc arī nebija iespējams iedzīvotājus brīdināt un norādīt, kā rīkoties. VUGD noslēgti līgumi ar sabiedrisko televīziju un radio, rezervējot tajā raidlaiku, lai varētu iedzīvotājus brīdināt par gaidāmo ārkārtas situāciju.

Šlesers: sešu gadu laikā Latvijas galvenajiem ceļiem jābūt Eiropas līmenī

Trešdien premjera biedrs Ainārs Šlesers paziņojis, ka, būdams satiksmes ministrs, darīs visu, kas viņa spēkos, lai visi Latvijas galvenie ceļi sešu gadu laikā atbilstu Eiropas Savienības līmenim, portālam «Delfi» pastāstīja Satiksmes ministrijā.

Šlesers atzinīgi novērtējis rekonstruētā ceļa posma Rīga - Ādaži darbu kvalitāti pirms svinīgās atklāšanas, kas plānota oktobra sākumā. Ministrs bijis īpaši gandarīts par rekonstruēto ceļa posmu Baltezerā, atzīmējot, ka šis ceļš ir tiešām kā Eiropā.

A1 ir viens no vērtīgākajiem autoceļu rekonstrukcijas projektiem Latvijā, kur piesaistīti ES finansu līdzekļi. «Via Baltica» posms Rīga - Ādaži, kā starptautiskās nozīmes autoceļa A1 (E67) uzskatāms par valsts vizītkarti, kas raksturo ceļu būvētāju profesionalitāti un darba kultūru.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs - SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

PREIĻU RAJONA PADOMĒ

22. septembrī notika Preiļu rajona
padomes kārtējā sēde.

Lemj par Aglonas lauku slimnīcas reorganizāciju

Rajona padomes augusta sēdē tika pieņemts lēmums par pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma «Aglonas lauku slimnīca» reorganizāciju. Šoreiz padomes locekļi apstiprināja uzņēmuma rīcībā esošo līdzekļu, kā arī prasību un parādu inventarizācijas rezultātus pēc stāvokļa, kāds tas bija 31.augustā, ārkārtas bilanci un slēguma gada pārskatu, nododamās mantas sarakstu un saistību apjomu.

Apstiprināts arī pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma «Aglonas lauku slimnīca» reorganizācijas pabeigšanas fakts. Slimnīcas direktoram Vadimam Krimānam uzdots veikt uzņēmuma «Aglonas lauku slimnīca» izslēgšanu no LR Uzņēmumu reģistra.

Padomes sēdē apstiprināts jaunizveidojamās pašvaldības iestādes «Veselības un sociālās aprūpes centrs «Aglona»» nolikums, sākuma balance un pārņemamās mantas saraksts un saistību apjoms. Nolemts reorganizācijas komisijai pašvaldības uzņēmuma «Aglonas lauku slimnīca» mantu pārņemt rajona pašvaldības īpašumā un nodot to jaunizveidotajai pašvaldības iestādei «Veselības un sociālās aprūpes centram «Aglona»».

Par veselības un sociālās aprūpes centru «Aglona» direktoru apstiprināts Vadims Krimāns.

Apstiprina ikmēneša atlīdzību

Nolemts apstiprināt ikmēneša atlīdzību SIA «Preiļu slimnīca» valdes priekšsēdētājam 100 latu apmērā, bet katram valdes loceklim - valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmērā. Atlīdzību viņi saņems no SIA «Preiļu slimnīca» līdzekļiem.

Palielina SIA «Preiļu slimnīca» pamatkapitālu

Pamatojoties uz likumiem «Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām», «Komerclikumu», Preiļu novada domes 21. septembra sēdes lēmumu un izskatot Preiļu rajona pašvaldības SIA «Preiļu slimnīca» valdes 4. augusta vēstuli, rajona padomes locekļi nolēma pārveidot pašvaldības kapitālsabiedrību SIA «Preiļu slimnīca» par privātu kapitālsabiedrību, kā jaunu dalībnieku piesaistot Preiļu novada domi. SIA «Preiļu slimnīca» pamatkapitālu nolemts palielināt par 10 000 latu, apmaksājot jaunās kapitāla daļas ar naudu.

Apstiprināti Preiļu rajona pašvaldības SIA «Preiļu slimnīca» pamatkapitāla palielināšanas noteikumi, statūtu grozījumu teksts un izveidojamās privātās kapitālsabiedrības statūtu projekts.

Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns pilnvarots parakstīt pamatkapitāla palielināšanas noteikumus un grozījumus kapitālsabiedrības statūtus. Rajona padomes juristkonsults Edgars Mukāns pilnvarots veikt visas nepieciešamās formalitātes, kas saistītas ar uzņēmējdarbības pamatkapitāla palielināšanu un statūtu grozījumu reģistrāciju LR Komercreģistrā. (*Privātā kapitālsabiedrība - kapitālsabiedrība, kurā kapitāla daļas vai akcijas pieder vairākām pašvaldībām. Red.*)

Izskata Līvānu novada domes lūgumu

Padomes locekļi izskatīja Līvānu novada domes priekšsēdētāja Andra Vaivoda vēstuli par sporta skolas dibināšanu ar lūgumu nodot Līvānu bērnu un jaunatnes sporta skolai 2004. - 2005. mācību gadā tarifcētās sporta kluba «Cerība» mācībtreniņgrupas futbolā, basketbolā, vieglatlētikā, kas darbojas Līvānos un Jersikā, ar tām paredzēto valsts finansējumu, kā arī piešķirt asinējumus no rajona budžeta. Šī informācija tika pieņemta zināšanai, bet jautājumu par finansējuma piešķiršanu Līvānu bērnu un jaunatnes sporta skolai nolemts skatīt, sastādot rajona padomes 2005. gada budžetu.

Nepiešķir naudu Preiļu slimnīcai

Padomes sēdē izskatīta SIA «Preiļu

*«Katra tira dvēsele bīstas un
šaubās, vai viņa pietiekami labi
izpilda savus pienākumus.»*

H. Senkevičs

slimnīca» valdes priekšsēdētāja Jāņa Anspoka, valdes locekļu Ainas Pastores un Vadima Krimāna vēstule, kurā viņi slimnīcas vajadzībām lūdz papildus līdzekļus. Nolemts naudu nepiešķirt, jo rajona padomes šī gada budžetā slimnīcai jau ir piešķirti 9436 lati, kas paredzēti kardioloģiskās zondes un citas medicīniskās aparatūras iegādei, kā arī ņemts aizdevums Valsts kasē kā līdzfinansējuma nodrošinājums datortomogrāfa iegādei 10 000 latu apmērā.

Nosaka Preiļu rajona bērnu un jauniešu centra sniegtos maksas pakalpojumus

Padomes sēdē pieņemts lēmums noņemt Preiļu rajona bērnu un jauniešu centra sniegtos maksas pakalpojumus, kā arī ikmēneša dalības maksu interešu izglītības programmās (summas ir no viena līdz četriem latiem mēnesī).

No dalības maksas atbrīvos audzēkņus, kuru ģimenes pašvaldība atzinusi par trūcīgām vai maznodrošinātām, bērnus invalīdus, bērnus bāreņus, bet ne vairāk kā divas interešu izglītības programmās no vienas ģimenes. Noteikta arī maksa par interešu izglītības profesionālās meistarības pilnveidēs kursiem.

Lemj par SIA «Preiļu slimnīca» aizņēmuma komercķīlas objektiem

Pieņemts lēmums atļaut SIA «Preiļu slimnīca» noformēt komercķīlu, lai ņemtu aizdevumu komercbankā. Iepriekš rajona padome bija atļāvusi slimnīcai ņemt kredītu, kas nav lielāks par 200 000 latu. Ķīlas apmērs būs 239 697 latu apjomā, tiks iekļāts datortomogrāfs «Asteion VF», defibrilators ar monitoru, fibrogastroskops ar gaismas avotu «Fujinon», kardioloģiskā zonde, osteodensitometrs, rentgenaparāts, servoventilators, sonogrāfs, spirometrija un stomatoloģiskā iekārta kā arī citas vērtīgas slimnīcas iekārtas.

Pēc Preiļu rajona padomes
sēdes materiāliem sagatavoja
L.Kirillova

Sevi pārbaudot ekstremālās situācijās

Sākums 1.lpp.

Obligāts bija arī veloinventāra ekipējums - spidometrs, pumpis, remontkomplekts.

Tālākā sacīkšu gaitā komandai gadījās neliels misēklis, dalībnieki pašķīrās, bet pēc kādas stundas atkal satikās. Veiksmīgi tika atrasts divpadsmitais kontrolpunkts. Drošminiekus gaidīja jauns pārbaudījums - nokļūšana uz salas Rušonas ezerā, pārvarot šaurumu ar mantām uz galvas. Vajadzēja atrast sešus noslēptus punktus. Uz salas komandas biedri viens otru pazaudēja. Pēterim Trubačam bija laimējies atrast arī trīs-

padsmīto kontrolpunktu un nokļūt vēl vienā starpfinišā. Tik vien palika, kā kilometri piecpadsmit kājām, pēc tam ar velosipēdu - kilometri divdesmit pieci, un vismaz pāris stundu airēšana pa ezeru... Taču komandas kapteinis ceļu nevarēja turpināt, jo sāpes kājā kļuva pārāk stipras. Komanda no tālākām sacensībām izstājās. Katrai komandai līdzī bija mobilais telefons aizzīmogatā paketē. To drīkstēja lietot, paziņojot par savu izstāšanos, vai arī lūdzot medicīnisko palīdzību.

Protams, žēl, ka nenokļuva līdz finišam, atzina Aldis Adamovičs. Taču vairākas

komandas no sacensību turpināšanas atteikušās vēl pirms preliešiem. Grūti klājās arī tāpēc, ka pedagogiem, kas sacensībās piedalījās pirmo reizi, nebija pieredzes. Piemēram, nakts tumsā vajadzīgas īpašas iemaņas, lai varētu orientēties pēc veloleģendas. Ja gadās nomaldīties, jāatgriežas sākumposmā un jāsāk braukt no jauna. Arī Aldim ar komandu to nācies piedzīvot.

Fiziski komanda bija labi sagatavota. Tās dalībnieki ir izturīgi un rūdīti sportisti. Leonīds Valdons nodarbojas ar dažādiem sporta veidiem, savu izturību ir pārbaudījis

diennakti ilgā maratonskrējienā. Pēteris Trubačs rūdījumu guvis zemessardzē, piedalās orientēšanās, riteņbraukšanas, slēpošanas sacensībās. Agita Selicska aizraujas ar skriešanas disciplinām. Pirms šīm sacensībām komanda nopietni trenējās.

Visi četri ekstrēmu pārbaudījumu cienītāji neskumst par to, ka pirmās vietas gāja sece. Līdz finišam nokļuva tikai astoņas komandas.

Par muskuļu sāpēm un milzīgo nogurumu jau aizmirsts, un komanda dzīvo jaunu piedzīvojumu gaidās.

L. Rancāne

REDAKCIJAS SLEJA, INFORMĀCIJA

ZVANI!

Katru darbdienu
uzklausīsim jūs
pa tālr. 1-53-07056.

Jebkurš var piezvanīt uz laikraksta redakciju un izsacīt savu sāpi, vienkārši parunāt vai arī izteikt priekšlikumus, jautāt. Varat norādīt uz dažādām nevēlamībām, kļūdām, jums nepieņemamām norisēm. Protams, neaizmirstiet pateikt arī ko labu.

Preiļos izmēģināja civilās aizsardzības trauksmes sirēnu

Tie Preiļu iedzīvotāji, kuri nebija pamanījuši «Novadniekā» publicēto informāciju par civilās aizsardzības trauksmes sirēnas izmēģinājumu, 21. septembrī droši vien jutās pārsteigti. Pulksten 11.40 pāri pilsētai izplatījās griežas un satraukumu radoša skaņa, kas te pieklusa, te atkal kļuva skaļāka. Šajā brīdī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu brigādes telpās, kur uz jumta torņa uzstādīta trauksmes sirēnas iekārta, atradās arī «Novadnieka» korespondenti. Lūk, ko par notikušo pastāstīja Preiļu rajona padomes civilās aizsardzības galvenais speciālists ANATOLIJS GREIVULIS.

● Otrdien Preiļos ekspluatācijā nodotā civilās aizsardzības trauksmes sirēna un tās aprīkojums izmaksājis aptuveni 20 tūkstošus latu valsts līdzekļu. «Siren 2001» griežas ap savu asi un 30 metru attālumā skaņa ir 128 decibelus liela. Tā ir stiprākā skaņa, kas nav bīstama cilvēka dzirdei.

Sirēnas iekārtu skapjus pārbaudīja SIA «Selkoms» pārstāvis, projekta vadītājs Rolands Lūsis, objekta pieņemšanā piedalījās Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieks Aivars Mednis un Preiļu brigādes priekšnieks Edmunds Boreiko. Foto: M.Rukosujevs

—Šoreiz satraukumam nebija pamata, jo tika pārbaudīta trauksmes sistēmas sirēnu gatavība darbam un skaņas dzirdamība pilsētas teritorijā.

Sirēna ir domāta iedzīvotāju apziņošanai krīzes gadījumos. Kā zināms, pagājušajā gadā šādas iekārtas tika uzstādītas Rīgā un republikas nozīmes pilsētās. Šogad šis darbs turpinās rajonos. Pašlaik sirēnas uzstādītas ne tikai Preiļos, bet arī Krāslavā, Ēzeknē, Ludzā un Gulbenē, kur vienlaikus notiek iekārtu pārbaude un pieņemšana ekspluatācijā.

Iedzīvotājiem ir svarīgi zināt, ka turpmāk, kad dzirdēs atskanām sirēnas signālu, nekavējoties jāieslēdz televizors vai radioaparāts, lai uzzinātu, kas īsti ir noticis un kā turpmāk jārikojas. Ir arī speciāla ar skaļruni aprīkota automašīna, kas vajadzības gadījumā brauks pa pilsētu un apziņos iedzīvo-

tājus par notikušo.

A. Greivulis pastāstīja, ka iekārtas pārbaudes un testēšanas laikā plānots pārbaudīt skaņas signāla dzirdamību. To kontrolēja Celtnieku ielā 2, Talsu un Atpūtas ielu krustojumā, Daugavpils un A. Upīša ielu krustojumā, Mehanizatoru un Pils ielas krustojumā, kā arī Ziedu un Jelgavas ielu krustojumā. Iekārta garantē, ka skaņas signāls labi dzirdams viena kilometra attālumā. Aptaujātie prelieši atzina, ka sirēna patiešām bijusi dzirdama visā pilsētas teritorijā.

Trauksmes sirēnas iekārtu pārbaudīja un pieņēma ekspluatācijā komisija no Rīgas, ko vadīja Valsts ugunsdzēs-

sības un glābšanas dienesta priekšnieka vietnieks Aivars Mednis.

—Ir virkne ES direktīvu, kas pieprasa, lai katrā valstī būtu izveidota sistēma, kas varētu brīdināt iedzīvotājus gadījumos, ja notiek dabas katastrofa vai cita nelaime. Pirms vairākiem gadiem bija pieteikts investīciju projekts, tāpēc valsts budžeta drošības sadaļā no 2002. gada tiek iedalīts finansējums sistēmas ierīkošanai. Kopumā šim nolūkam būs vajadzīgi 1 250 000 latu.

Šogad trauksmes sirēnu sistēmas tiek uzstādītas rajonu centros. Perspektīvā šis darbs tiks veikts arī citās mazajās pilsētās gar Dauga-

vas HES kaskādi, kur ir lielāks plūdu apdraudējums hidroelektrostaciju aizsprotu tuvumā.

Sistēmu mums palīdz veidot amerikāņu firma «Motorola», iekārtas ražotas uzņēmumā «Federal Signal Corporation», programmas sastādīja Izraēlas un Vācijas speciālisti, bet montēja Latvijas firma «Energoceltnieks». Apziņošanas sistēmas centrālā pulsts atrodas Rīgā, Hanzas ielā 5, no kurienes var ieslēgt jebkuru sirēnu jebkurā pilsētā. Lai iedzīvotāji saņemtu operatīvu informāciju, ir noslēgti līgumi ar visām lielākajām televīzijas un radio raidstacijām.

L.Kirillova

Vai esam pelnījuši to, kas ar mums notiek?

Trešdienas rītā dzirdēju kādu kundzīti pārliecināti spriedelējam, ka pasaules gals tomēr neesot tukšās plāpas. Un notikšot tas visai drīz. Kā viņa to zina? Nu, lūk, zemestrīce jau ir bijusi un drīz zeme atvērsoties pavisam, lai aprītu mūs, grēciniekus. Vēl sirēna Preiļos uzstādīta un izmēģināta, jo priekšnieki taču labāk zina, ka kaut kas nelabs gaidāms. Un vairākās pilsētas vietās esot manīti celtnieki pie rakšanas darbiem. Tādas kā tranšijas, tādas kā bumbu patvertnes būvējot. Jā, jā, nekā labs nav gaidāms, nav vairs tik labi un droši kā pirmā Ulmaņa laikos – kundzītei piebalso visai nepārliecināta paskata vīrs. Nu ko, katram savs viedoklis, un man nav brīv šiem cilvēkiem ko aizrādīt vai censties skaidrot, ka visas pieminētās lietas un notikumi ir kā atsevišķi akmentiņi, kurus mēs gribam pa savam populēt un vienā virtenē savērt.

Tomēr zināma taisnība tajā visā ir. 21. septembrī Baltijas reģionā reģistrētā zemestrīce pārsteigusi pat zinātniekus, kuri sakās neko tamlīdzīgu pēdējo piecdesmit gadu laikā nezinām. Zemestrīces centrā – Kariņingradā – tās stiprums bijis 5,2 balles pēc Rihtera skalas. Igaunijas pilsētā Tartu, kur uzstādītas jaudīgākās seismisko aktivitāti reģistrējošas iekārtas, tās pat izgājušas no ierindas, jo zemestrīces stiprums bijis 4,8 balles. Pamatīgu satraukumu piedzīvojuši arī liepājnieki (3,5 – 3,8 balles), rīdzinieki un valmierieši.

Kas attiecas uz civilās aizsardzības trauksmes sirēnu, — vistīrākā sagadīšanās. Vēl taču neesam aizmirsuši padomju laikus, kad, rīkojām dažādas mācības, ar papīra sloksnēm krustu šķērsu līmējām logus, apgūvām iestāžu un organizāciju darbinieku evakuācijas plānus, jokus plēsdami, sēdējām patvertnēs un gaidījām šīs «māzošanās» beigas. Vai tā bija nevajadzīga laika tērēšana? Iespējams, jā. Bet pašlaik situācija pasaulē ir tik strauji mainījusies, ka būtu bezgala vieglprātīgi sēdēt un neko nedarīt, cerot, ka mēs te, Latvijā, esam kā Dieviņa azotē, kur ar mums nekas ļauns nevar gadīties. Līdz nemiera un naida plosītajai Irākai ir tālu, tāpat kā līdz Amerikas Savienotajām Valstīm, kur dienvidu štatos viens pēc otra plosās negatīvi viesuļi, nopostot veselās pilsētas, nogalinot un bez pēdām sev līdzī aizraujot cilvēkus. Daudz tuvāk ir līdz Ziemeļpolam, no kurienes nesen atgriezušies zinātnieki ar sensacionāliem atklājumiem. Izrādās, ka, izurbjoties cauri biežajiem ledājiem un tiekot līdz grunts paraugiem, viņi tajos atklājuši baktērijas. Un vēl kādas! Piecarpus miljonus gadu senas un ne jau ziemeļu skarabajam klimatam, bet gan subtropu apstākļiem atbilstošas. Vai tas varētu nozīmēt, ka sensenos laikos Lapzemē auga banāni? Un kas tadā gadījumā ir noticis ar zemeslodi? Vai tā pēkšņi apgāzusies uz sānu? Jāsāk ticēt fiziķu un Visuma pētnieku teorijām, ka Zemes ass pamazām vien šķiebjas uz sānu. Tā viņa šķiebjas, šķiebjas, kamēr vienā jaukā brīdī...

Es nezinu un nevaru iedomāties, kas tajā brīdī notiks. Vienīgā cerība, ka nedz mēs, nedz mūsu bērni un mazbērni tāda mēroga kataklizmu nepiedzīvos.

Man nav bijusi tā laime piedzīvot pirmā Ulmaņa laikus, ko tagad daudzi uzskata gandrīz par paradīzi zemes virsū. Es dzīvoju šodien – brīnīšķīgā laikā, kad sabiedrībai tiek norauta, noberzta vecā, apšēpusī un vietām jau nelabi smakot sākušī čaula. Bet jaunā ādiņa vēl plāna un vārga. Varbūt tāpēc mums bieži sāp. Es ļoti ceru, ka būsīm tik gudri un tālredzīgi, lai saprastu, ka nekāds pasaules gals nav jāgaida, bet jāmacās dzīvot pēc Dieva, Dabas un Sirdsapziņas likumiem.

L.Kirillova

Tirgus ziņas (Ls/kg)

Līvānos		Preiļos		Līvānos		Preiļos		Līvānos		Preiļos	
Gala, zivis, olas											
Gurna gaļa	1,79	1,90-2,0	Lidakas (sv.)	—	0,80	Tomāti	0,20-0,50	—	—	—	—
Plecs	1,60	1,65	Raudas, asari	—	0,60	Puravi	0,50-0,80	0,50	—	—	—
Kakla karbonāde	2,35	2,30	Plauži	—	0,70	Sīpoli	0,25-0,35	0,30	—	—	—
Karbonāde	2,50 - 2,75	2,70	Paipalu olas	—	1,20 (20 gab.)	Zaļumi	0,10 (bunt.)	0,10 (bunt.)	—	—	—
Kārtaine	1,55	1,65	Olas	0,70	—	Kīplokli	0,10-0,20	0,15 (galv.)	—	—	—
Speķis	0,90-1,05	1,25	Piens	0,20	—	Kabači	0,20-0,30	0,20	—	—	—
Galva	0,70	0,60	Krējums	1,0	—	Rāceņi, kāļi	—	0,30	—	—	—
Stilbiņi	—	1,10-1,20	Sviests	1,70	—	Pupiņas	0,70	0,60-0,70	—	—	—
Kājas	—	0,75-0,80	Biezpiens	0,90	—	Linsēklu eļļa	—	2,80 (l)	—	—	—
Ribiņas	1,45	1,10-1,20	Siers	1,70	—	Linsēklu rauši	—	0,35	—	—	—
Kauli	0,70	0,401,20	Dārzeni, augļi, ogas			Auzas	—	0,10	—	—	—
Aknas	1,30	1,50	Kartupeļi	0,08-0,15	0,08-0,12	Mieži, kvieši	0,10	0,10	—	—	—
Sirds	—	1,30	Bietes	0,20	0,15	Linsēklas	—	0,60	—	—	—
Plaušas	—	0,70-1,0	Burkāni	0,25	0,25	Medus	—	2,20-2,50	—	—	—
Nieres	—	0,70-0,80	Kāposti	0,15-0,20	0,15	Cidonijas	0,50	0,40	—	—	—
Tauki	—	0,70-0,80	Skābēti kāposti	0,50	0,40	Aronijas	—	0,40	—	—	—
Maltā gaļa	—	1,75	Ziedkāposti	0,50	—	Aliča	—	0,20 (0,5 l)	—	—	—
			Smiļtsērķšķi	—	0,50 (0,5l)	Āboli	0,40-0,50	0,40	—	—	—
			Paprika	0,40-0,80	0,80	Vinogas (viet.)	—	0,30	—	—	—
			Dzērvenes	—	1,00 (1 l)	Vārtas bietes	0,30	—	—	—	—

LAUKSAIMNIEKIEM

Saimniecību īpašnieki, pasteidzieties!

Preiļu rajona lauksaimnieku apvienības vadītāja Valija Ruisa aicina zemniekus nekavēties un iesniegt Lauku atbalsta dienestā projektus atbalsta daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai saņemšanai. Viņa atzīst, ka rajona zemnieku aktivitāte šobrīd ir zema.

Zemnieki, kas projektus iesniegs līdz šī gada 1. oktobrim, nākamgad varēs saņemt divu gadu finansējumu – 2000 eiro apmērā. Laikā no 2004. līdz 2006. gadam šim nolūkam paredzētais finansējums Latvijā ir 31 miljons eiro.

L.Kirillova

Meža dzīvnieku nodarīto postījumu kompensēšanas kārtība

Zemkopības ministrija izstrādājusi vairākus normatīvos aktus, kuros noteikta kārtība, kādā kompensējami medijamo dzīvnieku nodarītie postījumi mežsaimniecībai un lauksaimniecībai. Tie īpaši aktuāli laikā, kad laukos notiek ražas novākšana un «atklājas» meža dzīvnieku izpostītie stādījumi un sējumi.

Vienlaicīgi ar zemes īpašuma tiesību iegūšanu, zemes īpašnieks savā apsaimniekojamā teritorijā iegūst tiesības medīt. Zemes īpašnieks savā teritorijā var medīt pats vai medību tiesības, noslēdzot līgumu, var nodot citam medniekam vai medību kolektīvam. Tā kā medniekiem ir pienākums regulēt dzīvnieku skaitu apsekojamās teritorijās, tad šie mednieki ir atbildīgi arī par meža dzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem konkrētajā teritorijā.

Zemes īpašnieks par postījumiem ziņo Valsts mežu dienesta (VMD) mežniecībā, iesniedzot iesniegumu ar postījumu aprakstu. Gadījumā, ja platība atrodas nacionālā parka vai rezervāta teritorijā, iesniegums jāiesniedz attiecīgajā administrācijā. Komisija apsekos postījumus dabā un atbilstoši ZM izstrādātai metodikai noteiks zaudējumu apjomu. Saskaņā ar komisijas sastādīto aktu medību tiesību lietotājs (mednieks vai medību kolektīvs, kurā pārzina ir šī teritorija) sedz zaudējumus cietušajam.

Ja zemes īpašnieks nav savas medību tiesības nodevis medniekiem vai arī pats medī savā teritorijā, kompensācija par meža dzīvnieku nodarītajiem postījumiem netiek izmaksāta.

Ja dzīvnieki postījumus nodarījuši laikā, kad medības nav atļautas un saimnieks veicis visus iespējamus aizsardzības pasākumus, medīšana var tikt atļauta. Tādā gadījumā VMD jāpasūtina noteikta parauga akts par nodarītajiem postījumiem.

Izmainīts termiņš darījumiem ar piena kvotām

Zemkopības ministrija (ZM) izstrādājusi vairākus būtiskus grozījumus Ministru kabineta (MK) noteikumos «Kārtība, kādā tiek veikti darījumi ar piena kvotām, šo kvotu administrēšanas un kontroles kārtība, kā arī soda naudas aprēķināšanas un iekasēšanas kārtība». Grozījumi normatīvajā aktā veikti, lai pilnveidotu un nostiprinātu piena kvotu sistēmas funkcionēšanu Latvijā.

Visi darījumi ražotājiem ar piena kvotām beigsies 2005.gada 1.janvārī, nevis 1. februārī, kā bija noteikts iepriekš. Termiņa saīsinājums nepieciešams, jo Valsts ciltsdarba informācijas datu apstrādes centram (VCIDAC) jau līdz 1. februārim jāiesniedz Eiropas Komisijā apkopota informācija par piena kvotu sistēmas līdzšinējo darbību, īpaši attiecībā uz piena kvotu pārveidošanu, pirkšanu un pārdošanu.

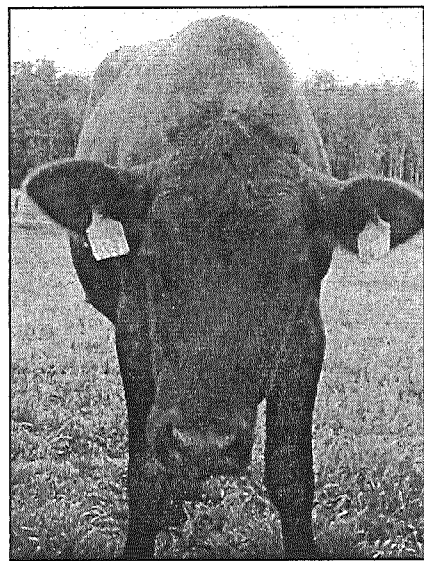
Savukārt pārraudzības ganāmpulku īpašniekiem, kuru ganāmpulkos, salīdzinot ar iepriekšējo pārraudzības gadu, izslaukums būs palielinājies, piena kvotu darījumu kārtībā noteikta iespēja no valsts rezerves saņemt papildu kvotu.

Gadījumā, ja ražotājs kvotu nomā, tad šo nomāto kvotu viņš nedrīkst iznomāt tālāk, pārdot vai pārveidot, jo juridiski šī kvota pieder citam īpašniekam. Piena kvotas īpašnieka nāves gadījumā piena kvotas pārvaldnieku apstiprina VCIDAC, bet pārējie mantošanas nosacījumi kvotai noteikti saskaņā ar attiecīgajam Civillikuma normām.

Grozījumos precizēti nosacījumi kvotu pirkšanai. Ja ražotājs pērk kvotu, tad viņš atbild par visa nopirkta daudzuma izpildi, neizpildi vai pārpildi. Pērkot kvotu, tās jaunajam īpašniekam jāņem vērā, ka iepriekšējais ražotājs daļu kvotas jau ir izpildījis. Kvotas pircējam tad jāaprēķina, cik piena viņš drīkstēs pārdot gadā, kurā kvota ir nopirkta, lai tā netiktu pārsniegta un nebūtu jāmaksā soda nauda.

Noteiktas arī papildus saistības piena laboratorijām. Tām ik mēnesi būs jāiesniedz VCIDAC atskaites par iepriekšējā mēnesī veiktajām piena analizēm. Šī prasība nepieciešama kvotu sistēmas izsekojamības un kontroles pilnveidošanai.

PVD aicina dzīvnieku turētājus ievērot likumu

Daudzi dzīvnieku turētāji pēc plašajām diskusijām masu medijos zvina uz Pārtikas un veterināro dienestu un vaicā — kā tad īsti ir ar govju astēm, drīkst tās īsināt vai nedrīkst Pārtikas un veterinārais dienests atgādina visiem dzīvnieku turētājiem — **govis atragot nedrīkst un arī astes tām īsināt nedrīkst.** To nosaka Ministru kabineta noteikumi «Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības». Pārtikas un veterinārais dienests aicina dzīvnieku turētājus šos noteikumus ievērot.

«Ja Ministru kabineta noteikumos ir noteikts, ka dzīvnieka izskatu pārveidot ir aizliegts (ir izņēmuma gadījumi putniem un cūkām), tad šie noteikumi, gribi vai negribi, ir jāievēro un dienesta inspektoru pienākums ir sodīt tos, kuri šos noteikumus neievēro», saka PVD

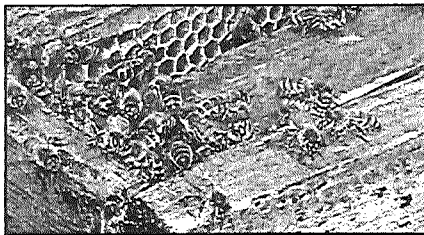
Dzīvnieku aizsardzības uzraudzības daļas vadītāja Iveta Kociņa, «Protams, pasaulē ir dažādas filozofijas par to, cik noderīga vai, gluži pretēji, traucējoša, lopiņam ir aste», viņa turpina, «taču veterinārārstam, tāpat kā jebkuram citam Latvijas iedzīvotājam, neskatoties uz viņa pārliecību, ir jāievēro likumi un viņš nedrīkst vedināt citus līdzcilvēkus šos likumus neievērot».

Veterinārmedicīnas likumā ir skaidrots, ka izskatu pārveidojošas vai citas neārstnieciskas operācijas dzīvniekam drīkst izdarīt tikai izņēmuma gadījumos. Arī ausu un astes kosmētiska apgriešana nav atļauta.

I. Meistere

Pārtikas un veterinārā dienesta Sabiedrisko attiecību daļas vadītāja

Apstiprināta Latvijas biškopības nozares attīstības nacionālā programma

Šā gada augusta beigās Eiropas Komisija (EK) apstiprinājusi Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādāto Latvijas biškopības nozares attīstības nacionālo programmu 2004.-2007.gadam. Programma izstrādāta ar mērķi nodrošināt biškopības nozares stabilu attīstību Latvijā, uzlabojot

biškopības produkcijas kvalitāti un ražošanas apstākļus, kā arī samazinot postošas bišu slimības varrozes izplatību dravās.

Programmas ietvaros biškopju organizācijām paredzēta iespēja izmantot tehnisko palīdzību, lai uzlabotu medus ražošanas apstākļus un biškopības produkcijas kvalitāti, ražotājiem tiek dota iespēja apmeklēt mācības un seminārus biškopju profesionālai attīstībai.

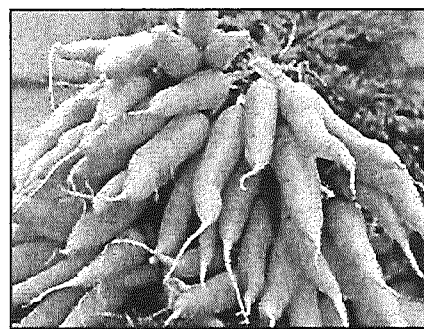
Programmā arī paredzēta virkne pasākumu, lai biškopji regulāri un savlaicīgi saņemtu aktuālu informāciju par varrozes apkarošanas jaunākajām tehnoloģijām un preparātiem. Savukārt biškopības pro-

dukcijas kvalitātes uzlabošanai paredzēts sadarboties ar zinātniskām un starptautiskām organizācijām, kas specializējas biškopības atliekvēlu pētījumos.

Programmas realizācijai Eiropas Komisija ir apstiprinājusi 162 684 eiro, no kuriem 81 342 eiro tiks maksāts no ES finansējuma.

Par programmas realizācijas atbildīgo sabiedrisko organizāciju ar Zemkopības ministrijas rīkojumu noteikta «Latvijas biškopības biedrība». Šajā organizācijā biškopji var uzziņāt sīkāku informāciju par projektu iesniegšanas noteikumiem (**tālruni: 3027762, 9591933, e-pasts: bb@strops.lv**).

Pagrabā sāk bojāties burkāni

Veicot burkānu sējumu apsekošanu, konstatēts, ka gandrīz visi burkānu sējumi ir inficēti ar burkānu lapu **sausplankumainību**. Dažviet tika konstatētas arī pirmās **melnās puves** pazīmes. Pēdējos divos trijos gados šīs slimības strauji izplatās un kļūst postošas. Slimības parādās parasti vēsā, ilgstoši mitrā laikā.

Ja piemetusies sausplankumainība, uz lapām parādās neregulāras formas tumši brūni vai melni plankumi ar dzeltenīgu apmali. Sākumā slimība parādās uz lapu malām, vēlāk lapas nokalst un novīst, veidojas iespaidi, ka lapas apdedzinātas. Parasti pirmās inficējas vecākās lapas, saknes paliek neskartas. Slimību ierosinātāji saglabājas augsnē un ražas atliekās.

Slimības profilaksē liela nozīme ir augu sekai. Svarīgi izvēlēties izturīgas šķirnes. Regulāra papildmēslošana caur lapām ar kompleksajiem minerālmēs-

liem veicina stipru, veselīgu lapu augšanu, kuras lapāk pretojas slimībām.

Pēc burkānu novākšanas iespējami ātrāk jāizvāc no lauka vai dziļi jāiear augsne augu atliekas, lai novērstu infekcijas saglabāšanos.

Nepietiekama sausplankumainības infekcijas ierobežošanas veicina melnās puves izplatību, kura nes lielus zaudējumus glabāšanas periodā. Uz lapām un lapu kātiem veidojas neregulāras formas melni plankumi, kas vēlāk ieiet dziļāk audos, izsauc lakstu dzeltēšanu, bet pēc tam uz saknēm parādās melni plankumi.

Atsevišķās vietās melnās puves pirmās pazīmes tika novērotas saknes pieres daļā jau uz lauka, vācot ražu. Glabātavās galvenais infekcijas avots ir slimās lapas, kuras vākšanas periodā tiek starp saknēm un nonāk glabātavā. Burkānu lakstus nedrīkst izmantot burkānu stirpu un kaudžu apsegšanai pat uz īsu laiku.

Labus rezultātus dod profilaktiskie smidzinājumi ar fungicīdu. Ļoti svarīga ir visu inficēto sakņu un augu daļu iznīcināšana, tāpēc vēlams augsne iestrādāt *Perlku* vai *biokompostētāju*. Noliiktavas pirms ražas ievietošanas ir jāiztīra, jādezinficē un labi jāizvēdina.

A.Trūpa,
Valsts augu aizsardzības dienesta
Latgales reģionālās nodaļas
vecākā speciāliste

Jāstāda ziemas ķiploki

Ziemas ķiplokus vislabāk stādīt septembrī, bet var arī oktobrī un pat novembra sākumā, ja vien vēl ir pietiekami silts. Augustā un septembrī stādītie ātrāk iesakņojas un labāk pārcieš ziemu.

Speciālisti vērtē, ka Latvijā gandrīz visi ķiploki ir inficēti ar pelēko puvi. Lai pavasarī tie vienmērīgāk sadīgtu, stādmateriālu vajag kodināt: atdalītas ķiploku daiviņas iemērc iepriekš sagatavotā preparāta suspensijā vai šķīdumā un pēc tam apžāvē. Latvijā šim nolūkam reģistrēti preparāti *fundazols* un *sumileks* (izmanto 0,2% suspensiju, apstrādes laiks – 15 minūtes).

Izmantoto šķīdumu nedrīkst lietot komposta kaudzē, jo tas var traucēt sadalīšanās procesu. Labāk uzmanīgi šķīdumu pārliet lejannā un aplaistīt ar to ķiploku dobi.

Bioloģiskie audzētāji stādāmā materiāla kodināšanai var izmantot mikrobioloģisko preparātu *trihodermins*, ar sauso preparātu apkaisa daiviņas. Viena kilograma apstrādei pietiek ar 10 – 20 gramiem pulvera. Pāri palikušo *trihoderminu* arī var izšķīdināt ūdenī un aplaistīt dobi.

Lai jūsu ķiplokus nebojātu ķiploku muša, neaizmirstiet pavasarī stādījumus aplaistīt ar preparātu *aktara* (10 ml/10 l ūdens).

«Praktiskais Latvietis»

UZNĒMĒJ- DARBĪBA

ATĒLOS. Šīs vecās ragavas, kurās sēž māksliniece Jelena Mihailova, līdz Ziemassvētkiem iegūs citu veidolu. Stalts briedis no ziemējiem tajās atvīzās Ziemassvētku vecīti.

Visneparastāk miniatūrā pasaku pils izskatās naktī, kad visos logos spīd gaisma un liekas, ka pat manāmas pils saimnieku un to dejojošo viesu ēnas.

Foto: M.Rukosujevs

Pasaku pils, princešu kleitas un... kapu pieminekļi

Sabiedrībā valda uzskats, ka uzņēmējdarbību var attiecināt tikai uz tādām tautām lietām ka sarāžots piens, gaļa, maize, uzbūvēts ceļš vai māja. Sliktākā gadījumā par uzņēmēju sauc veikalnieku vai kurpniekmeistaru. Bet par tiem, kas uz dzīvi, ekonomiku un iztikas pelnīšanu skatās no savādāka redzes leņķa un meklē nestandarta pieeju savas uzņēmējdarbības attīstīšanai, bieži vien tikai pavīpsnā un izbrīnā rausta plecūs. To, ka vīpsnātāji maldās, pierāda, kā saka, reāla situācija iz dzīves.

Zimulis neliek mieru

Par preilieti JELENU MIHAILOVU «Novadnieka» lappusēs esam stāstījuši jau pirms vairākiem gadiem. Viņa ir SIA «M&M Co» saimniece un toreiz pievērsa mūsu uzmanību ar to, ka jaunatvērtās videonomas pagalmā uzbūvēja miniatūru pasaku pili. No akmentīpiem, skārda loksnītēm un dažnedažādām saimniecībā nederīgām lietām ar cementa, krāsu un limes palīdzību viņa izveidoja brīnumu, par kuru priecājās gan bērni, gan pieaugušie. Priecājās un jautāja, nu kam tev tas viss vajadzīgs? Spēlētāis kā tāds bērns...

Laikam jau pie visa ir vainīgs visparastākais zimulis, spriež Jelena. Viņa ir profesionāla māksliniece, kādreiz sapņojusi par iespēju strādāt kādā kinostudijā un zīmēt multfilmus. Kā jau tas bieži vien gadās, liktenis pagriezies uz citu pusi, viņa dzīvo Preiļos un meklē citas iespējas sava talanta izpausmēm. Taču uz viņas rakstāmgalda vienmēr ir noasināts zimulis un baltas papīra loknes.

Kuru brīdi Jelēnas fantāzijā atkal piedzims kāds pasaku tēls, grūti paredzēt. Taču tie visi ir tādi mīļīgi, labsirdīgi, ar zināmu humora devu apveltīti radījumi, kas, neatraduši vietu multiplikācijas filmās, «salīduši» vienā pabiezā albumā. Jā, un kāpēc gan šie rūķi, karaļi, raganas un princeses nevarētu dzīvot pilī? Var, un kā vēl!

Un pils pagalmā iznāk princese

Pašlaik «M&M Co» pagalmā vērojamas jau divas pils, viena par otru lepnākas un labiekārtotākas – ar zvanu torņiem, pulksteņiem, kas rāda pareizu laiku, ar paceļamiem tiltiem pāri kanāliem un elektrisko apgaismojumu naktīs. Tā vien liekas, ka atvēršies durvis, un pils pagalmā iznāks princese kuplā kleitā un zelta kronī galvā.

Patiesību sakot, tā vairs nav nekāda pasaka, bet gan īstenība. Par to var pārliecināties ikviens, kurš,

iegrīzoties Daugavpils ielas videonomā pie Jelēnas, būs pamanījis stendu ar daudzām fotogrāfijām. Tajās attēlotas ne tikai meitenes princešu tērpos un zēni, kas ģērbti kā prinči un pāži, bet arī visai neparasta skata pieaugušie. Lūk, karaliska izskata ūsains kungs vai trīs galma dāmas, kas ikdienā mums liktos visai ikdienišķas kundzītes jau krietni pensijas gados. Kāda preilene sēž greznos linijratos un gatava doties uz balli augstdzimušām personām. Jelēnas izdomātā pasaka kļuvusi par realitāti, pie tam, par pelnošu realitāti.

Ideju sniedza apmeklētāji

Jelēnas Mihailovas darba kabinetā ierīkotajā garderobē pašlaik glabājas vairāki desmiti tērpu. Ikviens interesents, samaksājot 50 santīmus, te var izvēlēties sev piemērotāko, saposties un bildēties pie pilīm pēc sirds patikas. Un gribētāji ir daudz, par to liecina ieraksti atsauksmju grāmatā. Par pilīm brīnījušies un uz to fona fotografējušies viesi gan tepat no Jēkabpils, Lielvārdes, Bauskas, Tukuma, Rēzeknes, Murmastienas, Varakļāniem, Valmieras, gan no tālākām vietām – Sanktpēterburgas Krievijā, Vācijas, Amerikas Savienotajām Valstīm, Austrālijas.

—Kāda sirma latviešu kundzīte no Austrālijas, kas Latviju pamestusi pirms 50 gadiem, apķērās man ap kaklu un sāka raudāt. Viņa bija pārpilna emociju un laimīga, ka vecumdienās beidzot izdevies piepildīt sapni – uzģērbt karalienes tērpu un justies kā valdniecei. Fotogrāfiju, kur viņa redzama uz pils fona, šī sieviete aizveda uz Austrāliju kā lielāko dārgumu, — stāsta Jelena.

Šādu un līdzīgu iespaidu viņai ir daudz. Par ārzemniekiem, kuri redzēto uztver savādāk nekā vietējie cilvēki – ir ļoti uzmanīgi, rūpīgi, augstu novērtē ieguldīto darbu. — Viņi visu saista ar komerciju un uzskata, ka es te lielu biznesu taisu, — smejas māksliniece. — Bet es jau viņiem nesaku, ka par tērpu nomu saņemtos santīmus iztērēju jaunu kleitu šūdināšanai un materiālu iegādei piļu celtniecības turpināšanai.

Neapraķstamas esot ekskursijās atbraukušo bērnu emocijas. Pirms nedēļas ieradusies 44 Murmastienas pamatskolas audzēkņi. Tiklīdz dabūjuši zināt, ka var pārgērbties par pasaku tēliem, gan Jelēna pati, gad trīs līdz atbraukušās skolotājas rāvušās slāpjam mugurām, kamēr visi bijuši sapucēti un nofografēti.

—Kad uzcelu pirmo pili, vecāki sāka šurp vest bērnus un fotografēja viņus. Tād es arī iedomājos, ka uz šī pasaku pils fona labi izskatītos mazie prinči un

princeses. Uzmeistaroju pāris tērpus, kas bērniem ļoti patika. Un tad arī vecāki prasīja, ar ko tad šie sliktāki esot, ka nevarot līdz ar savām atvasēm tā uzcirsties, — savas idejas aizsākumus atceras Jelena.

Bijis kuriozs gadījums. Kāds tēvs karaļa tērpā pēkšņi konstatējis, ka fotoaparātā beigusies filmiņa. Bijis jāskrien uz tuvāko veikalu. Tāds arī aizgājis. Sieva gan satraukusies, ka tikai vīru policija neaiztur. Šis atnācis smaidīgs un pavēstījis, ka veikalā ticis apkalpots bez stāvēšanas rindā, bet apmeklētāji bijuši gatavi autogrāfus lūgt, kā nekā – karalis taču...

Tūrisma katalogā – bez pašu ziņas

Kopš uzbūvēta pirmā miniatūrā pils, pagājuši jau trīspāris gadi. Tagad viena otrai pretī slejas divas pils. Trešā, ķīniešu stilā būvētā, saimniecei īsti nav patikusi, tāpēc pārvietota tālāk pagalmā. Pa ziemu Jelēna plāno sagatavot būvmateriālus piļu tālākai paplašināšanai, lai tās ar saviem jaunatbūvētajiem torņiem paceltos augstāk par sētas žogu un nosegtu ne visai pievilcīgo skatu uz apkārtējām mājām.

—Gadu gadiem ierastā vidē dzīvodami, mēs laikam neparedzam, kas notiek mums apkārt. Šovasar pamanīju, ka ārzemnieki, kas ar sajūsmu pēta pili un tās fotogrāfē, pēkšņi metas pie žoga un vērs savus fotoaparātu objektīvus uz pussagruvušu, divmetrīgās nātrēs ieaugušu šķūnīti kaimiņmājas pagalmā, — stāsta Jelena. — Viņiem laikam liekas divaini, ka līdzās var pastāvēt tādi kontrasti. Bet es ar tiem esmu saradusi. Pirms pāris gadiem gāju uz do-

mi un teicu, lai taču kaut ko dara ar desmit metrus tālāk esošajām tualetēm. Tās laikam nav tīrītas gadu gadiem, vasarās, kad uzpūš vējš, jūtama briesmīga smaka. Tagad šis «labierīcības» netiek lietotas, durvis aiznaglotas. Bet vien-alga – kauns no cilvēkiem.

Līdzīgi esot bijis arī ar piebraucamo ceļu, kas izdangāts bedru bedrēm. Šovasar nēmuši iniciatīvu savās rokās, ceļu izlīdzinājuši, salabojuši, lai daudzajiem ekskursantiem ar autobusiem nav jālietojas kā pa vilņiem.

—Kad tālumniekiem prasū, kā viņi par manām pilīm uzzinājuši, daudzi saka, ka informāciju smēlušies internetā. Kāda apmeklētāja man uzdāvināja tūrisma katalogu «Lauku labumi», arī tur miniatūrās pils iekšā. Godīgi sakot, man tas bija pārsteigums, jo neviens pēc informācijas pie manis nav nācis, — teic Jelena Mihailova.

Tā nu tas ar vietējām apšvaldībām ir. Ja atrodas kas noderīgs prezentācijai un laba iespaida radišanai, kā saka, vienmēr laipni izmantot, bet ar palīdzēšanu – kā sanāk. Parasti gan nekas nesānāk...

Projektu — pilna galva

Pagājušajos Ziemassvētkos videonomas pagalmā atnācējus sagaidīja, kā nu kuram labāk patīk, — Ziemassvētku vecītis vai Santa Klauss. Tik dabisks, ka ne viens vien mazulis nostājies tam pretī un ilgi čukstējis viņam savus noslēpumus un vēlmes. Šogad vecītis sēdēšot lepnās kamanās. Bet apmeklētājiem būšot iespēja tērties Sniegbaltītes un Sniega karalienes ģērbā. Jā, un ragavās būšot iejūgts briedis. Metāls un stieples tā veidošanai jau sagādātas.

Vēl Jelēnai neliek mieru ideja par pasaku parka izveidošanu. Tur noteikti būšot diķis ar vardēm un Ķstīti uz ūdensrozēs lapas, būšot mājiņa uz vistas kājas un ragana ar melnu runci, Rausītis un viltīgā Lapsa, kā arī daudz kas cits, bez kā nav iedomājamas bērniņas pasakas. Viena bēda – kur lai to visu veido un būvē? «M&M Co» pagalmā tam visam vietas nepietiks. Cerams, ka mākslinieces ideju īstenošanai Preiļos vieta atradīsies.

Bet kā tad ar biznesu?

Protams, ka ieņēmumi no videofilmu un princešu kleitu nomas nekādi dižie nav. Vasarās, kad cilvēki vairāk uzturas dārzos, pļavās un pie ezeriem, kinofilmu skatīšanās nav tā populārākā izklaide. Šajā laikā Jelēna atradusi citu, krietni pelnošāku nodarbošanos – veido uzrakstus kapu pieminekļiem. Darba telpā, kur atrodas pulētās melnā granīta plāksnes, plauktiņos guļ dažāda izmēra kalti, kaltiņi, āmuriņi un urbjī. Dažs ir tik iespaidīgu izmēru, ka jābrīnās, vai sievietes rokas ko tādu spēj novaldīt.

—Pirmos mēnešus no pārpūles sāpēja ne tikai rokas un pleci, bet viss ķermenis. Tagad jau esmu pieradusi, — saka māksliniece. Sākumā nebijusi pārliecināta par savām spējām, bet tad iemanījies. Galu galā arī tas ir darbs, arī tā ir māksla. Pie tam, pasūtītāji ir apmierināti, jo viņu mirušo tuvinieku kapu kopiņas greznos mākslinieciski gaumīgi un glīti pieminekļi.

Tāda, lūk, ir Jelēnas Mihailovas uzņēmējdarbība. Mazliet neparasta, bet tāpēc pievilcīga un interesanta.

L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

Latvijas un Zviedrijas jauniešu kopprojekts

● Atpūta pēc «gaisa piedzīvojumu» takas pārvarēšanas.

Jau kopš 2003.gada aprīļa Līvānu fonds «Baltā māja» sadarbojas ar sabiedrisko centru «Fyrisgarden» no Upsalas pilsētas Zviedrijā. Kopā ar šo centru ir izstrādāts kopprojekts, kura ietvaros iecerēti pieredzes apmaiņas braucieni jauniešiem un to koordinatori.

Augustā jaunieši no Līvānu fonda «Baltā māja», sabiedriskās organizācijas «Manai mazpilsētai Aknistei» un Preiļiem kopā ar koordinatoriem Lolitu Beču un Agitu Selicku devās uz Upsalas pilsētu (Zviedrija), kur notika radošo darbnīcu vasaras nometne jauniešiem.

Upsalas pilsētā ir 190 tūkstoši iedzīvotāju, tā ir ļoti sakopta, jūtams miers un nav steigas. Ir saglabājusies arī vecā arhitektūra, kura ir spilgti saskatāma vecpilsētas daļā. Iespaidīga ir Upsalas pils, kas atrodas augsta kalna galā, no kura paveras visa krāšņā pilsētas panorāma. Īpaši skaists ir pils dārzs, kas veidots no dažādiem ceļņiem ar izcili koptu zālāju un interesanti veidotiem skuju kokiem. Blakus atrodas botāniskais dārzs. Sabiedriskais centrs «Fyrisgarden» ir viens no daudzajiem centriem pilsētā, kurā darbojas jaunieši. Abu valstu jaunieši tikšanās sākumā iepazīstināja ar savu zemi un prezentēja savu darbu. Pēc tam visi dalībnieki tika aicināti nobaudīt latviešu ēdienus: dažādus sierus, medu, Lāču maizi un saldumus. Zviedru jauniešiem ļoti garšoja mūsu maize, maizes čipsi, medus un vafeļu tortes.

Nometnes laikā Latvijas jaunieši iepazīs ar sabiedrisko centra «Fyrisgarden» darbību un piedalījās diskusijās par jauniešu problēmām Latvijā un Zviedrijā. Jaunieši darba grupās apsprieda, kā veiksmīgāk veidot komandas darbu un kā iesaistīt dažādās aktivitātēs ielu un sabiedrībā atstumtos bērnus. Notika diskusija par attiecību veidošanu skolā ar saviem vienaudžiem un skolotājiem, kā arī par attiecībām ar vecākiem. Jaunieši sprieda, kā veiksmīgāk risināt radušās problēmas un kur griezties pēc palīdzības, ja tāda ir nepieciešama. Diskusiju rezultātā jauniešiem radās izpratne par pašlaik

pastāvošajām problēmām Latvijā un Zviedrijā, kas izrādījās ir stipri līdzīgas.

Abu valstu jaunieši kopā darbojās radošajās darbnīcās: veidoja foto kolāžu ar komentāriem, kuras tēma bija «Kā pieteikt sevi darbā un kā izturēties darba interviju laikā», piedalījās simulācijas spēlē «Palīdzēsim cilvēkiem ar īpašām vajadzībām». Jaunieši gāja ielās un, izmantojot videokameras, intervēja Upsalas pilsētas iedzīvotājus, kuriem tika lūgts izteikt viedokli par sabiedrībā atstumto cilvēku problēmām un to veiksmīgu risinājumu iespējām. Jaunieši uzdeva jautājumu arī par sabiedrisko aktivitāšu organizēšanas nepieciešamību. Noslēgumā noskatījās intervijas ierakstus, dalījās iespaidos un analizēja aptaujāto iedzīvotāju atbildes, lai secinātu, kas cilvēkiem interesē un kur vēlētos iesaistīties turpmāk.

Visi nometnes dalībnieki bija apmierināti ar paveikto, tas cēla viņu pašapziņu un radās pārliecība pašu spēkiem. Jaunieši atzina, ka visvairāk ir patīcis darboties pie diskotēkas organizēšanas, kas bija paredzēta jauniešiem ar īpašām vajadzībām, kuri apmeklēja «Fyrisgarden» sabiedrisko centru.

Zviedru jaunieši ir interesantu notikumu un piedzīvojumu meklētāji un ir izveidojuši piedzīvojumu klubu. Bija iespēja šos piedzīvojumus izbaudīt līdz sirds dziļumiem, pārvarot «gaisa piedzīvojumu» takas, kas bija 11 metru augstumā. Šīs takas tika izveidotas no dažādām auklām, mežgliem, kāpnītēm, kas tika savstarpēji savītas un savienotas starp priekšu kokiem dažādos augstumos un kombinācijās. Lai veiktu šo sarežģīto distanci, bija jāpieliek daudz pūļu un spēka, bet gandarījums par paveikto bija milzīgs.

Desmit dienu laikā jaunieši cieši sadraudzējās, daudz ko uzzināja viens par otru, pārbaudīja savas spējas un atklāja jaunas, radās daudzas jaukas idejas. Nākamvasar zviedru jaunieši ciemosies Līvānos ar mērķi iepazīties ar jauniešu centru darbību, tikties ar to darbiniekiem un apmeklētājiem. Tiks plānotas kopējas aktivitātes, kurās ciemiņi varēs iesaistīties.

Sagatavoja L. Rancāne

«Rudynōji 2004» Līvānos

25. un 26. septembrī Līvānu novads aicina visus folkloras draugus uz Starptautiskajiem folkloras svētkiem «Rudynōji 2004», lai latvisko tradīciju garā iezīmētu rudens sākumu.

Sestdien, 25. septembrī plkst. 10.00 tirgus placī pie Runča tirgus Līvānos (Lāčplēša ielā 26) notiks Miķeļdienas Jampadracis ar tirgošanos, kaulēšanu, folkloras kopu un amatnieku piedalīšanos. Dienas gaitā pasākumi latviskā garā turpināsies Rožupes un Turku pagastā, bet plkst. 18.00 visi aicināti uz Maizes svētkiem Līvānu novada kultūras centrā ar koncertu un vakarēšanu.

Svētdienas rīts iesāksies ar dievkalpojumu Sv. Miķeļa Līvānu katoļu draudzes baznīcā plkst. 7.00. Savukārt plkst. 10.30 Latgales mākslas un amatniecības centru pieskandinās folkloras kopu koncerts un konference.

Folkloras festivālu «Rudynōji 2004» organizē folkloriste Anna Kārkle, tajā piedalīsies folkloras kopas «Ceiruleits», «Turki», «Laduški» (Līvānu novads), Rīgas danču klubs, «Kokle», «Laiksne», «Trejasmens», «Vilkači» (Rīga), «Balsi» un «Raksti» (Jēkabpils), Svītenes folkloras kopa, Tartu danču klubs (Igaunija), Visaginas folkloras kopa «Sedula» (Lietuva) u.c.

Parastu līnu neparastās pārvērtības Līvānos

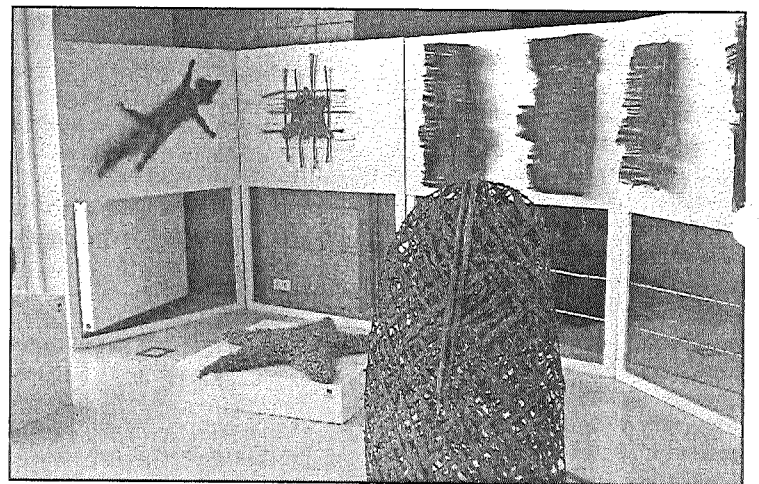
● Izstādes apmeklētājiem bija iespēja pašiem padarboties ar līniem, izveidojot kādu nelielu nieku, piemēram, līnu stiebru lellīti, kas īpaši patīk bērniem.

17. septembrī Latgales mākslas un amatniecības centrā Līvānos tika atklāta savdabīga izstāde, kuras vienojošais elements ir līni. Tie, kas cerēja ieraudzīt ierastos līnu dvieļus un galdautus, vilās — līni bija ieraugāmi pavisam netradicionālā veidā.

Izstādes eksponāti tapuši šovasar Līvānu sadraudzības pilsētā Ukmergē (Lietuva), to veidošanā piedalījušās arī piecas mākslinieces no Līvāniem: Ilze Griezāne, Maruta Upeniece, Svetlana Kuļgajeva, Inga Salmiņa un Sandra Vigule. Mākslinieki tieši tāpēc ir mākslinieki, ka spēj atklāt neparasto ierastajā, uzburt mākslu tur, kur citi redz tikai pārpalikumu. Tieši tā šajā gadījumā noticis ar līniem. Ukmergē darbojas līnu pārstrādes rūpnīca, ar kuru lietuviešu mākslinieks Juliuss Zareckas un viņa domubiedri sadarbojas jau vairākus gadus. Rūpnīca māksliniekiem ļauj izmantot līnu pārstrādes ceļā pāri palikušos stiebrus, šķiedras, pogaļas, savukārt mākslinieki no šīm izejvielām veido brīnišķīgus telpu rotājuma elementus.

Ikgadējie plenēri ir reizes, kas mākslinieku radošā fantāzija var izpausties nepastarpināti, jo vienīgais noteikums, strādājot ar šo materiālu, ir darboties netradicionāli. Izstādē skatāmajos telpu dekora elementos kā līna saistviela izmantota lime, maksimāli saglabāta līna dabiskā faktūra un krāsa. Pārsteidzoša ir mākslinieku spēja saskatīt līna potenciālu un rast tam tik plašu pielietojumu.

Līni bija pamatā latviešu un li-

● Līnu objekti īpaši labi izcēlās uz Latgales mākslas un amatniecības centra telpu gaišā fona. Foto: J.Daugaviests

etuviešu mākslinieku draudzībai, jo plenēri ir ikgadējs radošs pasākums, pie tam — mākslinieki, kas veidojuši izstādes eksponātus, ikdienā ar līnu nestrādā.

Izstādes atklāšana pārsteidza ar mājīgu un nepiespiestu gaisotni, kurā labi jutās gan mākslinieki, gan pedagogi, gan sabiedrisko organizāciju pārstāvji un uzņēmēji. Sīrsnīgo atmosfēru radīja arī keramika un kolekcionāra Staņislava Viļuma atskaņotās skaņuplašu melodijas. Kolekcionārs, kura krājumā ir ap 2000 skaņuplašu, bija ieradies no Malta un gādāja par īpašu gaisotni, atskaņojot latviešu dvēselei tuvās melodijas no R.Paula repertuāra, tostarp arī dziesmu «Zīlie līni». «Novadniekam» kolekcionārs atklāja, ka viņa īpašumā ir gluži vai relikvijas cienīgas plates, piemēram, oriģinālā Leņina runa no bruņutransportiera. Kolekcija ir ne vien skaņuplates, bet arī, piemēram, pasakas.

Izstādes viesi tika cienāti ar vīnu un augļiem, bet īpašs kārumš bija lielās līnsēklu maizītes senlatviešu garā, ko kā cienastu varēja baudīt ikviens izstādes apmeklētājs. To pagatavošanas gaita ir vienkārša, bet rezultāts — sātīgs un gards. Dara tā: labu rudzu rupjmaizi pārziež ar sviestu, tad ieber pannā līnsēklas un karsē, kamēr sēkliņas sāk lēkt ārā no pannas. Nem maizes rīcināj un ar sviestaino pusi iemērc karstajās līnsēklās tā, lai nočūkst. Pēc gaudes maizītes var pārkaisīt ar sāli un sagriezt mazākās sloksnītēs. Līnsēklas ir ne vien garšīgas, bet arī veselīgas — tās patīk kuņģim un labvēlīgi iedarbojas uz zarnu mikrofloru. Arī līnsēklu iegāde šobrīd nav problēma, — tās nopērkamas aptiekās.

Savukārt tiem, kurus ieintrīģējis izstāde, — to varēsiet aplūkot vēl nepilnu mēnesi — līdz 16. oktobrim.

G.Kraukle

SKOLĀS

Zupa – katru dienu

Līvānu 2. vidusskola izrādījusi pretimnākšanu skolēnu ģimenēm, padomājot par iespējami lētāku ēdināšanu. Šajā mācību gadā skolā nodibināts tā sauktais zupas galds. Skolas virtuvē joprojām tiek gatavotas gan tradicionālās pusdienas, kurās ir silts otrais ēdiens, salāti, saldēdiens, bet paralēli tam zupas galdā ir iespējams ik dienas saņemt zupu. Pusdienas maksā 35 santīmus, bet zupas galdā zupas porciju iespējams saņemt par 10 santīmiem. Šo iespēju lēti un sārtīgi paēst skolēni novērtējuši atzinīgi, un zupai piekritēju netrūkst. Desmit santīmi šķīvim karsta viruma un maizes šķēlei atrodas katram. Skolas bērniem ir vāja veselība, ļoti trausli kauli, atzīst direktore vietniece Ludmila Vucina. Skolas vadība uzskata, ka ir laiks izglītības iestādēs vairāk gādāt par veselīgu uzturu un atbalsta piena programmas ieviešanu.

Uz kuriem plūst piena ceļš?

Šogad Eiropas Savienība Latvijas Zemkopības ministrijas programmas «Skolas piens» īstenošanai piešķirusi apmēram 2,5 miljonus eiro lielu atbalstu. Šie līdzekļi paredzēti, lai subsidētu piena piegādi mācību iestādēm.

Tomēr subsidētais piens līdz skolām nenonāk. Kā izrādās, mācību iestāžu vadītāji, kā arī skolu dibinātāji un uzturētāji – pašvaldības – nav pietiekami informēti par šo Eiropas Savienības atbalstu.

Daudz nezīnāmo

Es atbalstu programmas «Skolas piens» ieviešanu skolās, jo bērnu veselībai tā nāktu tikai par labu, atzina Riebiņu vidusskolas direktore Anda Mihailova. Taču pagaidām šajā lietā ir daudz nezīnāma. Piemēram, kas mūsu skolā pienu pārdo? Skolas ēdnīcā strādā divas pavāres, kurām laiks aizņemts ēdienu pagatavošanā un skolēnu ēdināšanā. Piens ir jāpārdod, jāiekasē nauda. Tātad vajadzīgs arī kases aparāts, kura skolā nav. Mums noslēgta vienošanās arī ar paju sabiedrību «Turība» par kafejnīcas darbošanos skolā. Kafejnīcā var iegādāties smalkmaizītes, cepumus, konfektes, kafiju, tēju, limonādes, taču tajā nav saldēšanas iekārtu, lai varētu uzglabāt piena produktus. Saldētavas iegādei skolai nav līdzekļu.

Bet varbūt jāņem vērā lauku un ilstētas skolu atšķirības? Lielākā daļa no lauku bērniem pienu jau tāpat mājās saņem pietiekošā daudzumā, un diezgan, vai viņi būs ar mieru skolā to pirkt par naudu, pat tikai par četriem santīmiem. Domāju, ka mūsu skolas bērni vairāk priecātos par jogurta piedāvājumu. Daudzi nāk no trūcīgām ģimenēm, jogurts viņu mājās ir liels retums, dažs to varbūt nav baudījis nekad. Taču skolā strauji palielinātos atkritumu apjoms, ja ik dienas atkritumu kastēs tiktu izmesti pāris simti tukšo tetrapaku. Mūsu skolā mājās 277 skolēni, un jogurta patēriņš būtu ievērojams.

Labāk retāk, toties pilnīgi par brīvu

Vārkavas vidusskolas direktore Anīta Vilcāne puda viedokli, ka pienu labāk saņemt nevis katru dienu, bet divas vai trīs reizes nedēļā, toties pilnīgi bez maksas. Ar klasēs audzinātāju starpniecību apzināta situācija ģimenēs, stāstīja Anīta Vilcāne. Noskaidrots, ka tikai retās mājās nav savas gov. Bērni, kuru ēdienkarte mājās sastāv lielākoties no piena ēdieniem un dārzeņiem, skolā nepirks pienu par maksu. Viņi drīzāk par šiem santīmiem nopirks glāzi saldas tējas, vai arī sakrās limonādei. Ja pienu, bet vēl labāk – jogurtu, pāris reizes nedēļā varētu saņemt bez maksas, viņi to labprāt dzer-

tu. Mums grūtības rada naudas savākšana pat par pusdienu zupu, kur nu vēl par pienu, teica direktore.

Piena produkcijas uzglabāšana vai sadalīšana skolā problēmas neradītu, jo ir saldēšanas iekārtas. Domāju, ka nebūtu grūti ieliet glāzē pienu un to izniegt kopā ar pusdienu porciju, teica Anīta Vilcāne.

Kopumā Eiropas Savienības subsidētā programma par piena lietošanu skolās inānāk ļoti lēni, uzskata direktore. Ja līdzekļi ir piešķirti, tad tie arī ir jāpasaime-

Bērniem kauli ir trausli, vajag kalciju

Skolēnu veselība ir vāja, atzina Līvānu 1. vidusskolas direktore Maija Kručiņa. Mūsu skolā ik gadus ir liels to skolēnu skaits, kas sliktā veselības stāvokļa dēļ tiek atbrīvoti no eksāmeņiem, bet ļoti daudziem noteikta apmācība mājās, stāstīja direktore. Daļēji to ietekmē arī neveselīga uztura lietošana. Bet vai bērni būs ar mieru ik dienas dzert pienu?

Direktore ir pārliecināta, ka ar piena programmas ieviešanu vien nevar izmainīt attieksmi pret veselīgu uzturu. Attieksme pret to veidojas ģimenēs. Ja sākumskolas posmā bērni kārtīgi noēd skolas piedāvātās pusdienas, tad pamatskolas skolēni nereti ēdienu iznieko. Pietiek ar viena ēdāja pateikto «fu», lai uz galdiņiem paliktu neapēstas kotletes, dārzeņu sautējumi, zupas. Redzams, ka skolēnu mājās silti ēdieni netiek gatavoti, bet vairāk pārtiek no veikalā pirktiem produktiem.

Maija Kručiņa stāstīja, ka arī patlaban skolas ēdnīcā tiek piedāvāti ēdieni no piena, no tā bieži tiek gatavoti saldēdieni. Šogad nācies paaugstināt maksu par

pusdienām, un patlaban tās maksā 35 santīmus. Maksa par glāzi piena vai jogurta kopumā palielinās to summu, kas bērnam jānodod līdz skolai.

Bez tam direktore stāstīja, ka pagaidām ar piena programmas jautājumiem izglītības sistēmā neviens nenodarbojas. Skola šajā ziņā nav saņēmusi nevienu saistošu dokumentu no Izglītības un zinātnes ministrijas vai vietējās izglītības pārvaldes.

Piens skolēniem jāsaņem

Mēs atbalstām piena programmas ieviešanu skolās, teica Preiļu 2. vidusskolas direktors Oļegs Hļebņikovs. Iespēja par dažiem santīmiem nopirkt glāzi piena būtu labs atspaidis, īpaši trūcīgajām ģimenēm. Piekožot kādu bulciņu, tas noteikti būs veselīgāk, nekā staigāt ar tukšu vēderu, vai dzert kādu mākslīgi krāsotu limonādi. Kaut arī skolai varētu būt papildus darbs piena sadalīšanā pa porcijām, tomēr rūpes par bērnu veselību šeit tiek liktas pirmajā vietā. Kādreiz par bērniem tika domāts vairāk, atzina direktors, atceroties, ka bija laiks, kad visiem sākumskolas skolēniem piens ik dienas tika izsniegts bez maksas.

Skolām piens nav piedāvāts

Skolēnu ēdināšana nav izglītības pārvaldes kompetences jautājums, atzina rajona izglītības pārvaldes priekšsēdētājs Andrejs Zagorskis. Pārvalde risina jautājumus, kas saistīti ar mācību metodiku, ar skolēnu zināšanu iegūvi, bet lietas, kas attiecas uz bērnu ēdināšanu, ir katras konkrētas mācību iestādes dibinātāja pārziņā. Rajona izglītības pārvaldei nav nekādas informācijas, kā arī rīkojumu vai lēmumu «no augšas» par programmu «Skolas piens» un tās

ieviešanu.

Preiļu pirmsskolas izglītības iestādes «Pasaciņa» vadītāja Dace Verbicka stāstīja, ka līdz bērnu darbam nav nonācis nekāds informatīvais materiāls, un viņa par šādu programmu zina tikai to, kas bijis skopi pavēstīts masu medijos. Taču bērnu darbos jau patlaban spēkā ir normatīvi par noteiktu piena daudzumu, kas bērnam jāsaņem uzturā nedēļas laikā, un iestādē tas tiek ievērots. Tajā pašā laikā programmas īstenošana dotu iespēju šo obligāto piena normu saņemt par zemāku cenu, kas ļautu samazināt ēdināšanas izmaksas. Tāpēc vadītāja atzinīgi vērtē Eiropas Savienības atbalstu, kas gan konkrēti līdz skolām un bērnu darbiem vēl nav nonācis.

Arī Galēnu pagasta padomes priekšsēdētāja Leontīna Saleniece uzsvēra, ka līdz pašvaldībai nekāda informācija par šo programmu nav nonākusi. Mēs neesam saņēmuši nekādu dokumentu, pēc kura vadīties, lai sāktu noskaidrot skolas un vecāku viedokli, apgalvoja priekšsēdētāja. Mēs taču neatteiktos no dāvinājuma, no tā, kas mums tiek piedāvāts par pusvilti, un domātu, kā to paņemt, viņa teica.

Šie viedokļi liecina tikai vienu, ka programmas «Skolas piens» ieviešana mācību un pirmsskolas izglītības iestādēs no augšas tiek vilcināta, par to nav pieejama vajadzīgā informācija, skolās nezina, kā rīkoties, un tām nav arī nekāda stimula.

Tajā pašā laikā rodas aizdomas, ka Eiropas Savienības šim nolūkam paredzētā nauda valstī neuzkrītoši aizplūst citā virzienā. Tomēr vienaldzība jāpārmet arī skolām, kam trūkst iniciatīvas un kas ar mieru darīt tikai tad, ja kāds to liek.

Drošajiem, veiklajiem un gudrajiem

Savu šī gada maratonu sācis pusaudžu iecienītais konkurss «Superpuika 2005». Šogad konkursam, ko organizē Tehniskās jaunrades nams «Annas 2» Rīgā, aprīlī 14. gadsimā. Pašlaik notiek dalībnieku reģistrācija. Konkurss, kurā ar labiem panākumiem iepriekšējos gados piedalījušies zēni arī no Preiļiem, šogad var pieteikties 1991. un 1992. gadā dzimuši puikas. Konkurss gaida ne tikai aizraujoši pārbaudījumi, bet arī vērtīgas galvenās balvas. Pagājušajā gadā pirmās vietas ieguvējs saņēma ceļazīmi braucienam uz Franciju.

Šī gada konkursa «Superpuika» pirmā kārtā paredzēta 15. oktobrī. Tajā notiks tradicionālā spēku pārbaude veiklības trasē. Radošajā konkursā būs jāpierāda mākslinieciskās spējas. Savukārt automodelismā būs jādemonstrē labs acumērs, zibenīga reakcija, bet erudīcijas konkurss – zināšanas un atjautība.

Arī šogad konkursā piedalīsies rajona tehniskās jaunrades centra zēni, kurus konkursam gatavo centra metodīks Guntars Ormanis. Sarunā ar «Novadnieku» viņš informēja, ka labprāt komandu papildinātu arī ar izveicīgiem zēniem no citām rajona skolām. Gribētāji var pieteikties tehniskās jaunrades centrā, kurš par saviem līdzekļiem organizēs zēnu nokļūšanu uz sacensību vietu.

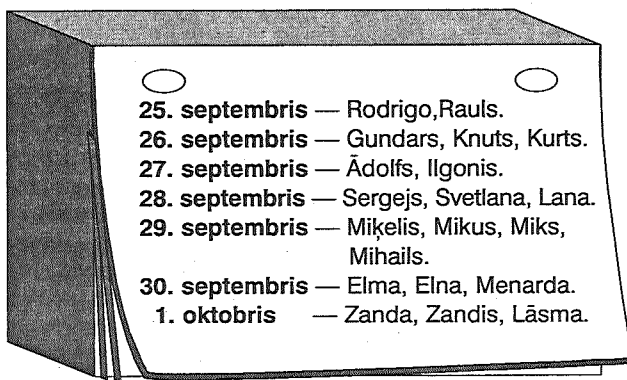
Sacentās ar zviedru jaunsargiem

Četri jaunsargi no Preiļu rajona kopā ar jaunsargu apmācības instruktoru Jāni Bekešu piedalījās Zviedrijas zemessardzes un jaunsargu brīvprātīgās militārās apmācības nacionālajās sacensībās, kas notika Vēlingē. Šīs sacensības Zviedrijā ir tradicionālas, uz tām tiek aicināti dalībnieki arī no Latvijas, Igaunijas, Somijas, Lietuvas. Sacensību norisē tiek iesaistīti arī uzaicināto valstu jaunsargu instruktori.

Uz Zviedriju devās komanda, kas ieguva pirmo vietu pirms tam notikušajās Latvijas jaunsargu sacensībās, un tie bija Māris Vaivods, Rolands Putāns, Nikolajs Šaškins, Daira Andrejeva.

Kopumā jaunsargi ar sacensību rezultātiem, kas notika astoņās disciplīnās, jūtas apmierināti. 52 komandu konkurencē ieguva 13. vietu. Vairāk paveicās šķēršļu joslas pārvarēšanā un attāluma noteikšanā dabā. Abās šajās disciplīnās ieguva otrā vietu. Biatlonā izcīnīta sestā, orientēšanās sportā – astotā vietā.

Ne tik labi paveicās medicīnisko zināšanu pārbaudē, skūteru vadīšanā, militāro priekšmetu uziesānā un šaušanā.

HOROSKOPS NEDĒĻAI (27.09. - 03.10.)

Auns. Visur meklēsiet jēgu, nespēsiet samierināties ar netaisnību un nevienlīdzību. Ikdienas darbs var būt saistīts ar izklaidēm, sekojiet līdzībai savai uzvedībai. Šonedēļ vēlams pievērsties partnerattiecībām, kurās ienāks patikamas, siltas, romantiskas plūsmas. Protiet labo novērtēt!

Vērsis. Savā paspārnē varat ņemt kādu likteņa pabērnu. Jums patīks sevi ziedot sabiedrības vai ģimenes labā. Tieši jūs varat kļūt par vienojošo spēku savā ģimenē. Otrdien jums nav jābrīnās, ka citi domā citādi nekā jūs. Jāatceras vārds «demokrācija». Piekdien vakarā jūs vēlmēm un domām būs divkārs spēks — apdomājiet, ko jūs nākotnē vēlaties.

Dvīņi. Jums labi veiksies radošs darbs. Jaunas idejas pārņems jūsu prātu. Jūtīsiet, ka labāk varētu sevi parādīt ārzemēs. Attiecības ar mīļoto būs maigas. Ceturtdien nav vēlams mēties ar asiem vārdiem un kritiku, jo sekas vēlāk var izjust uz savas ādas.

Vēzis. Jūsu prāts rosīsies, meklēsiet atbildes un jaunus risinājumus. Attiecībās ar pretējo dzimumu lidināsieties kā pa mākoņiem, būsiet izteikti romantiski. Šonedēļ vēlams ko jaunu ieviest mājas interjerā, kā arī apciemot vecākus un izrādīt cieņu cilvēkiem, kuri rūpējušies par jums. Svētdienas rīts ir pats piemērotākais brīdis nākotnes plānu kalšanai.

Lauva. Lai sasniegtu savus mērķus izvēlētiesiet netradicionālus gājienus. Panākumu gūšanai traucēs jūsu nedisciplinētība un slinkums. Mīlestībā būsiet emocionāls un jūtīgs. Droši ejiet sabiedrībā, kontaktējieties un iepazīstieties ar jauniem cilvēkiem! Par labu nāks ceļojumi, zinību papildināšana kursus un semināros.

Jaunava. Jums būs iespējami negaidīti pavērsieni karjerā, šonedēļ būs grūti būt sīfūcijas noteicējam, tāpēc esiet uzmanīgs. Apmeklējiet astrologu. Šonedēļ veiksmē būs kopā ar tām jaunavām, kuras ir gatavas kāpt kalnā un vairo savu labklājību. Svētdien vajadzētu apmeklēt vecākus.

Svari. Būsiet optimistiski noskaņoti, gribēsiet veidot savu profesionālo karjeru. Nedēļas nogalē varēsiet atvilkt elpu, lai parunātu ar saviem tuviniekiem. Sākot no šīs nedēļas (un visu turpmāko gadu), visus Svarus lūtinās Jupiteris, sniedzot iespēju uzplaukuma periodam. Tikai neskatieties no augšas, noniecinot citu cilvēku centienus.

Skorpions. Panākumus gūt var traucēt jūsu pārmērīgais kategoriskums. Būsiet skeptiski noskaņoti pret kopdzīvi vai laulībām. Nestāties «karātavu» anekdotēs un nedzenāties melno humoru, jo var nostrādāt bumeranga princips un smieklī var pārvērsties asarās. Piekdien būs viegli kontaktēties ar cilvēkiem.

Strēlnieks. Jums pavērsies jaunas iespējas kādā netradicionālā jomā. Liekot lietā savas iztēles spējas, gūsiet panākumus mīlas lietās. Nedēļas sākumā varbūt vajadzēs maksāt vairāk nekā plānots, bet nav vērts nokārt degunu, jo visa turpmākā nedēļa solās būt burvīga. Par labu nāks iestāšanās organizācijās, asociācijās, partijās.

Mežziņš. Izdosies atrast tādu darbu, kas jūs saista līdz sirds dziļumiem. Privātajā dzīvē šonedēļ gaida vētrains izpriecis kopā ar iemīļoto. Jūsu mīļotais iesaistīs jūs kādā jaunā nodarbē, parādīs, ka dzīvot var arī savādāk. Sākot no sestdienas un visu turpmāko gadu, varēs gūt panākumus karjerā.

Ūdensvīrs. Prātīsiet samierināties ar esošo, būs labas pielāgošanās spējas. Naudas problēmas var sagādāt kāds no ģimenes vai iemīļotais. Zīnkāriģākie dosies uz kursiem, citi apsvērs iespēju aizbraukt uz ārzemēm.

Zivis. Saprātīsiet, ka nauda nav galvenā, tāpēc varat kļūt izšķērdīgas un devīgas. Mīlas attiecības raksturo dažādas pārvērtības, patiks tērēt naudu. Piekdienas vakarā vēlams pievērsties nākotnes plāniem mīlas dzīvē.

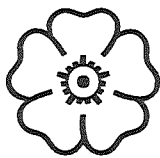
Audz laimīgs, mazais!

Olgas Mitrafanovas meitiņa par savu dzimšanas dienu izvēlējās 13.

septembri. Mazulīte savai māmiņai un tētim Igoram ir pirmais bērns. Vienlaikus arī pirmais mazbērniņš savām vecmāmiņām Valentīnai un Ritai, vectētiņam Nikolajam.

Olgai un Igoram dzīvesvieta ir Līvāni. Tētis strādā Rīgā, bet māmiņa studē Daugavpils Universitātē, apgūst fizioterapeites profesiju. Tagad gan Olga paņēmusi garāku atvaļinājumu mazulītes kopšanai. Meitiņu paredzēts kristīt pēc vecitētiņnieku tradīcijām. Kūmās tiks lūgta ģimenes draudzene un Olgas brālīis.

MAZULIS UN SABIEDRĪBA

Bērnudārznieka gaitas sākas ar pieradināšanos

Patlaban rindā uz vietu Līvānu pirmsskolas mācību iestādē «Rūķīši» gaida vairāki desmiti bērni. Kā stāstīja iestādes vadītāja Dzidra Ceple, daudzi jaunie vecāki rindā piesakās jau drīz pēc bērna piedzimšanas. Bērnudārzā izveidota sava kārtība, kā mazulītim palīdzēt adaptēties jaunajos apstākļos bez stresa un lieliem pārdzīvojumiem. Jaunu audzēkņu uzņemšana notiek maija pēdējā nedēļā. Tiek organizēta uzņemto bērnu vecāku sapulce, kurā viņus iepazīstina ar kārtību mazuļu pieradināšanā. Pēc tam mammas, tēti vai vecmāmiņas ar saviem loļojumiem var nākt uz bērnudāru sev izdevīgā laikā, lai iepazītos ar telpām, dienas kārtību, apskatītos rotaļu laukumu, paspēlētos kopā ar jaunajiem grupas biedriem, sadraudzētos ar audzinātājiem. Šis periods atkarībā no individuālajām īpatnībām katram bērnam ir citādāks. Dažs labs mammai pie rokas uz šejieni staigā pat nedēļas divas, kamēr beidzot ir ar mieru palikt grupiņā. Kurš bērns uz dārziņu vests biežāk, ar to problēmu mazāk, pārliecinājies vadītāja. Arī vecākiem tas palīdz izvairīties no stresa, kas rastos, ja bērns dārziņā paliktu ar asarām un kliegšanu.

Bērnudārzā darbojas arī nodarbību cikls «Pats mazākais Rūķītis». Mazulīši, kas pavasarī uzsāk bērnudārznieku gaitas, visa iepriekšējā

gada garumā reizi divās nedēļās irodas uz Rūķīša nodarbībām. Kādu stundu viņi šeit pavada rotaļās kopā ar vecākiem. Spēles vada pedagoge un muzikālā audzinātāja. Mātes un tēvi ir ļoti atzinīgi novērtējuši šo iespēju bērnu pieradināšanai.

Arī pati bērnudārza apmeklēšanas uzsākšana notiek pakāpeniski. Katrs nākamais bērns grupiņā tiek uzņemts tikai pēc tam, kad iepriekšējais ir pilnīgi saradis ar jaunajiem apstākļiem, vairs neuznāk raudiens. Tas notiek apmēram nedēļas laikā. Mazulīšiem raksturīgi, ja raud viens, tad asaras sāk bīdīnāt arī pārējie. Tāpēc katrs nākošais pievienojas tikai tad, kad bērnu grupiņā iestājas miers. Jaunpienācējam pirmajās dienās vajadzīga lielāka uzmanība, gribas, lai auklītes un audzinātājas paņemtu klēpī tāpat kā mammīte.

Tomēr, lai cik rūpīga un pārdomāta, bērnu jūtas saudzējoša nebūtu šķiršanās no ierastajiem mājas apstākļiem, Dzidra Ceple cer, ka arī Latvijas mātēm kādreiz nākotnē būs tādi apstākļi, ka bērnus pirmajos dzīves gados viņas varēs audzināt pašas, kā tas ir pārtikušās zemēs. Pašreizējā situācija, kad bērni uz pirmsskolas iestādēm tiek vesti jau pusotra gada vecumā, liecina par ģimeņu materiāli spiedīgajiem apstākļiem, jo mātēm jāstrādāt.

L. Rancāne

PADOMS

Virtuves plauktā – SODA

Soda ir balts pulverveida izstrādājums, par kura esamību ikdienā aizmirst, bet atceras, kad jācep kūkas vai cits mīklas izstrādājums.

Latvijā nopērkamā soda tiek ieviesta no Krievijas. Ķīmiķi sodu sauc par nātrija biskarbonādu. Pavāri un namamātes šo pārtikas piedevu pazīst kā dzeramo sodu, ar ko var padarīt pufigākas pankūkas, kūkas un kukas.

Soda ir viens no tiem izstrādājumiem, ko nevajadzētu lietot pēc acūmēra, bet ievērot receptē norādīto daudzumu, jo, ja tās būs par maz, mīkla nepacelsies, bet, ja par daudz – būs jūtama sodas specifiskā garša, ko pēc tam nomākt nav iespējams ne ar ko.

Sodu izmanto lielākoties tādū kūku vai kūku cepšanai, kam kāda no sastāvdaļām ir skābs krējums, rūgušpiens, kefīrs vai skābs ievārijums. Ja receptē minēts, ka jālieto dzēsta soda, tad ir jārikojas tā: tējkarotē (vai citā daudzumā, kāds minēts receptē) sodas uzpīlina pāris pilienu etiķa, ļaujot tam burbuļot.

Pievienojot liellopu gaļas kotletēm mazliet dzeramās sodas (uz naža gala) un kartupeļu miltus, tās kļūst mīkstākas. Arī plānās pankūkas ir mīkstākas, ja tām pievieno naža galu dzeramās sodas, kas izšķīdināta etiķi.

No sodas, citronskābes un kartupeļu miltiem (vienādās attiecībās) var pagatavot cepamo pulveri. Soda nodē, ja moka klepus. Tad siltam pienam pievieno mazliet medus, mazliet dzeramās sodas un sviesta.

Pašreiz, kad veikalos plaukti pilni ar burbuļūdens pudelēm, nevienam nav vēlēšanās tādū pagatavot mājas apstākļos. Tomēr ir kāda vienkārša recepte. No citronskābes vai citriona pagatavo skābenu dzeramo, kam pievieno naža galu sodas. Dzēriens tūdaļ sāks burbuļot kā gāzēts dzēriens. Līdzīgi var rīkoties ar ikvienu skābenu sulu. Svarīgākais – nepiebērt sodu par daudz, jo tad dzēriens vairs nebūs baudāms.

Reizi mēnesī mūsu ķermenī pats atbrīvojas no atmirušajām šūnām, — tās nolo-

bās. Taču, lai šis process noritētu efektīvāk, var lietot skrubjus. Vienkāršākais skrubja veids ir sāls un soda. Tautkainas un kombinētas ādas kopšanai skrubji gatavo no rupjā sāls un dzeramās sodas (vienādās attiecībās). Jūtīgai ādai ieteicams izmantot smalko sāli kopā ar sodu. Skrubji vieglām kustībām uzklāj uz mitras ādas un pēc tam nomazgā. Pēc šādas attīrošas procedūras āda vienmērīgi iesaūļojas. Taču to nedrīkst darīt tieši pirms vai pēc saulsaņāšanās. Arī pirms vai pēc pīlīniga labāk atturēties no sāls un sodas skrubja lietošanas.

Soda ir neaizstājams palīgs arī citās dzīves situācijās. Piemēram, pret pastiprinātu kāju svīšanu. Lai izvairītos no šīs problēmas, pēc rīta dušas vēlams apmazgāt pēdas ar dzeramās sodas šķīdumu: vienā tējkarote uz glāzi ūdens. Dzeramā soda palīdz arī nogurušām un uztūkušām kājām: iemērc kājas aukstā ūdenī līdz ceļgaliem. Uz 10 litriem ūdens nepieciešamas piecas ēdamkarotes sodas. Šajā šķīdumā kājas tur piecas

minūtes. Dzeramā soda palīdz arī pret kāju sēnīti tās sākuma stadijā: vie-nu ēdamkaroti sodas aplej ar ūdeni, lai izveidojas putriņa. To uzklāj uz kāju pēdām, bet, lai būtu jūtami rezultāti, tas jādara regulāri.

Arī no varžācīm palīdzēs tikt vaļā sodas ūdens vannas. Lai mīkstinātu sacietējumu, ieteicams vairākas reizes nedēļā vannot kājas ziepju un sodas ūdenī. Pēc vanniņas varžācis norīvē ar pumeku un ieziež ar taukainu krēmu vai vazelīnu. Lai atbrīvotos no vēl neiesīkstējušām varžācīm, parasti pietiek ar 6 – 10 procedūrām. Ja nav lielas nepatīkas pret ķiploku, pēc sodas ūdens vanniņām varžācis var kārtīgi apsmērēt ar ķiploku daiviņu.

Sodu var izmantot arī kā trauku mazgāšanas vai tīrīšanas līdzekli. Sodas ūdeni var mazgāt sudraba izstrādājumus. Ar sodas ūdeni var tīrīt bromu. Arī svina izstrādājumus būs vieglāk notīrīt, ja tie pirms tam būs iemērkti etiķī un ūdens šķīdumā, kam pievienota dzeramā soda.

«Māja»

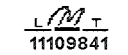
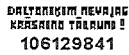
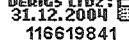

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

RADI SAVU NOSKAŅU! **one**
extremely mobile

LOGOTIPI

 116709841	 85419841	 11109841	 106129841
 116749841	 31349841	 116719841	 115119841
 116619841	 1029841	 107329841	 17289841

BILDES

 116509841	 88109841	 57269841	 82889841
 116429841	 31479841	 11119841	 102139841
 115139841	 116339841	 107069841	 22029841
 110819841	 114729841	 80859841	 3439841

TELE2

Polifoniskās melodijas tagad ir pieejamas arī TELE2 klientiem ar pastāvīgo pieslēgumu!

OKarte

Ja pasūtīt polifonisko melodiju Tev ir nepieciešams papildināt GPRS kontu, sūti G burtu uz numuru 9319988.
Ar vienu īsziņu Tu papildini savu GPRS kontu par 1MB.

KĀ SAŅĒMT LOGO, MELODIJU VAI BILDI

Ls 0,35

1. Uzraksti īsziņu ar kodu. Ja tev ir SIEMENS telefons, pievieno kodam burtu S (piemēram, 29841s).
2. Nosūti to uz numuru LMT un OKarte 9301002 vai TELE2 un Zelta Zivtiņa 600601.

DĀVANA DRAUGAM

Lai nosūtītu logo, parasto melodiju vai bildi draugam, pēc koda pievieno atstarpī un drauga telefona numuru. Ja draugam ir SIEMENS, kodam pievieno S (piemēram, 29841s XXXXXXX).

NOKIA 1100, 2100, 3100 (tikai bildes), 3210, 3310, 3330, 3410, 3510 (tikai logo un bildes), 5110 (tikai logo), 5210, 5510, 6210, 6310, 6310i, 6510, 6610i (tikai logo un bildes), 7110 (tikai logo un melodijas), 8210, 8310, 8810, 8850, 8890

SIEMENS A50, A52, C45, S45, ME45, M50, MT50

Tikai logo un bildes: A55, A60, C55, C60, M55, S55, SL55

MELODIJAS

ARĪ KĀ POLIFONISKĀS

Melodija: Tele2	117189841
Ainars Mielavs: Mūs neieņems	117179841
Igo Fomins: LMT dziesmiņa	117079841
No k/f "Vēla kalpi"	117069841
Z-Scars: Runaway	117059841
Caffe: Vēstule meitenei	115569841
Melodija: Klusums	115589841
O-Zone: Dragostea Din Tei	107479841
Bomfunk MC's: Freestyler	3689841
Mortal Combat	88349841
Carlsberg	85389841
Ruslana: Wild Dances	106269841
Dons&Lily: Ja es būtu vējš	102349841
Maroon 5: This Love	108779841
Black Eyed Peas: Let's Get It Started	115439841
Benassi Bros & Dhany: Hit My Heart	113319841
Michael Jackson: Billie Jean	117089841
Royal Gigolos: California Dreamin'	113209841
X-Files	1649841
Mission Impossible 2	6739841
Benny Benassi: Satisfaction	60039841
Blue: Bubblin'	117169841
Bohse Onkelz: Onkelz vs Jesus	117139841
The CORRS: Summer Sunshine	116889841

KĀ SAŅĒMT POLIFONISKO MELODIJU

Ls 0,60

Pārlecieties, vai Tev ir aktivizēts GPRS. Šis pakalpojums ir pieejams LMT, OKarte un TELE2 klientiem, izņemot Zelta Zivtiņa lietotājus.

1. Uzraksti īsziņu ar melodijas kodu, pievieno burtu P (piemēram, 3689841p).
  2. Nosūti to uz numuru LMT un OKarte 9301002 vai TELE2 6000771.
- NOKIA** 3100, 3200, 3300, 3510, 3510i, **SIEMENS** A60, **SAMSUNG** 3650, 5100, 6100, 6600, 6610, 6610i, 6800, C55, C60, MC60, C100, X100, 7210, 7250, 7250i, 7650 M55, S55, SL55 X450

KĀ AKTIVIZĒT GPRS?

LMT un OKarte klientiem:

- Nosūti G burtu uz numuru 9319988, pēc tam:
- NOKIA telefoniem, sūti 8888 uz LMT 9301002 vai OKarte 9301234,
  - SIEMENS telefoniem, sūti 9999 uz LMT 9301002 vai OKarte 9301234, ievadi PIN-kodu 0000.

TELE2 klientiem:

- NOKIA telefoniem, sūti 8888 uz TELE2 6000601,
- SIEMENS telefoniem, sūti 9999 uz TELE2 6000601, ievadi PIN-kodu 0000.

Tas maksā Ls 0,35

VID Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodaļa rīko **bezmaksas semināru** nodokļu maksātājiem (uzņēmējiem un grāmatvežiem)

PAR DABAS RESURSU NODOKLA PIEMĒROŠANAS JAUTĀJUMIEM

Semināra darba kārtība:

1. Dabas resursu nodokļa maksātāji, objekti, taksācijas periods, atskaites sastādīšanas kārtība un samaksas termiņi.
2. Nodokļa piemērošana precēm iepakojumā, maksātāju grupas, iepakojuma svaru un veidu apliecinātie dokumenti.
3. Videi kaitīgas preces.
4. Vienreizlietojamie galda trauki un piederumi.
5. Dabas resursu nodokļa maksāšana par transportlīdzekļiem.

Seminārs notiks:

- 29.09.2004. plkst. 13.00 — Preiļos, Raiņa bulvārī 17, kinoteātra «Ezerzeme» telpās;
- 30.09.2004. plkst. 11.00 — Līvānos, Raiņa ielā 4a, Līvānu mūzikas skolas telpās.

SIA «Pūdi» pastāvīgi neierobežotā daudzumā PĒRK:

lanu koku taru:

garums 2,5; 5,0 m

φ 12-18 par 13,5 LVL m³φ 18 par 14,50 LVL m³

Piegādes vietas: Preiļu raj., Rušonas pag., «Pūdi»;

Rēzeknes raj., Malta;

mežus un cirsmas.

Palīdzam sakārtot dokumentus. Ir iespējams pircēja transports.

Tālr. 9795364, 6741703, 8731063.

Pastāvīgi
ieperk apses zāģbalkus

O no 25 cm

cena no 17 — 23 Ls/m³

Pircēja transports.

SIA «ANGRO»

T. 9454553; 9236083.

Vajadzīgs
autoatslēdznieks.

Tālr. 8787804.

Vajadzīgs "C," "E" kategoriju
autovadītājs darbam saistībā ar
NVS valstīm. Tālr. 9438699.

Vārkavas novada dome izsludina
cenu aptauju AUTOBUSA iegādei.
Ar tehnisko specifikāciju var
iepazīties novada domē līdz
01.10.04.

Tālr. 9446486, 5350391.

Mācību centrs «Austra» organizē grupas:

- * angļu, vācu, latviešu, krievu valodu apmācība;
- * matemātikā, fizikā, ķīmijā, bioloģijā (eksāmeņiem un ieskaitēm);
- * grāmatvedības kursi iesācējiem (atlaides)

Pieteikties pa tālr. 9775174, 9486697.

Adrese: Rēzeknes iela 30 - 16, Preiļi.

Pērk liepu, griķu, viršu
medu, ziedputekšņus, bišu
vasku un propolisu.
Tālr. 7220001.

Izsakām pateicību Pelēču pagasta
priekšsēdētājam Jurim Kovaļevska
kungam, kā arī Pelēču un Rušonas
pagastu iedzīvotājiem par sniegto
materiālo atbalstu.
Koļesnikovu ģimene

INTERNETS.
VISI DATORPAKALPOJUMI.
KUR? Brīvības ielā 14,
Preiļos.

Uzņēmēj!
Līdz 31. decembrim ir TIKAL trīs mēneši.
Profesionāla palīdzība reģistrācijai
KOMERCREGISTRĀ.

Tālr. 5307056; 6162288.

SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.

Samaksa tūlītēja.

Tālr. 42807, 9161121.

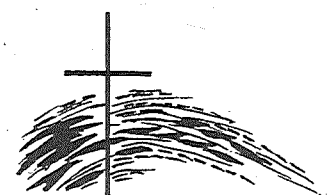
SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus,
jaunlopus, aitas.

Samaksa tūlītēja.

Tālr. 48-71185, 48-71804,
9478728, 9445135.

Piedāvā darbu Anglijā un Ziemeļīrijā.
Dažādās specialitātēs (var bez angļu
valodas zināšanām).

Ātra izbraukšana.

SIA «Regus» (Eirotūrs)
Licence Nr. 27 Tālr. Jēkabpilī
5223555, Rīgā 7226607.

Stiprinājumu ticībā un pacietību bēdās
arī tad, kad pienāk diena, nelūgta un
skarba...

Skumju brīdī esam kopā ar Māriti
Jonāni, MĀMIŅU mūžībā aizvadot.
Preiļu militārā dienesta nodaļas
kollektīvs

Dārzs zaļos atkal no jauna
Un smidras atvases dzīs.

Vien dažās mīļās sirdīs

Robs iecirstais nesadzīs.

Izsakām dziļu līdzjūtību Jevgenijai
Boreiko sakarā ar VĪKA nāvi.
SIA "Preiļu aptieka" kolektīvs

Tu aizej tā, kā aiziet rudens,
Kad uguns sārti visas birzes rāj.

Dalām bēdu smagumu ar
Mindaugu, MĀTI smiltājā pavadot.
Vārkavas pamatskolas darbinieki.

Lai mūsu klusa un patiesa
līdzjūtība PĒTERA BOREIKO
ģimenei, pavadot viņu mūžīgā
mierā.

Linsēklkopības stacijas kolektīvs

Kur tu, māmuliņ, esi?
No debesīm saltām

vai tiešām līdz manim noklūt tik grūti?
Skumju brīdī esam kopā ar

Mindaugu Bitīnas, no MĀMIŅAS
uz mūžu atvadoties.

Vārkavas vidusskolas kolektīvs

Es aizeju, un gaišā smiltis
Ar zeltu pārklāj laukos manas pēdas...

Sērojam kopā ar Māriti Jonāni un
viņas ģimeni, MĀMIŅU,
VECMĀMIŅU smiltājā izvadot.

Jasmuižas amatieru teātra kolektīvs

Es aizeju tepat -

Ar citām puķēm,

Citu sauli, ar citu zemi parunāt...
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Annai

Rubinei, VĪRU mūžībā aizvadot.
Pelēču skolas kolektīvs

SIA "Inter Gaz MT" kolektīvs
izsaka līdzjūtību Romānam
Petrovam un viņa ģimenei
sakarā ar TĒVA nāvi.

Uz mūžiem bēzā baltā, klusā
Paliks mātes gājums — liels un svēts.

Izsakām līdzjūtību
Mindaugam Bitīnas,
no MĀTES atvadoties.

Vārkavas pagasta padome un
deputāti